

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं
—

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठः
(वाक्य सहित)

पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Table of Contents

5 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे पञ्चमं काण्डं	3
---	---

5.7 पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः—

उपानुवाक्यावशिष्टकर्मनिरूपणं	3
------------------------------------	---

पद पाठे (वाक्य सहित) – पञ्चमकाण्डे – सप्तमः प्रश्नः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

5 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे पञ्चमं

काण्डं

5.7 पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः—

उपानुवाक्यावशिष्टकर्मनिरूपणं

5.7.1.1

यो वा अ॒य॒था॒दे॒व॒त॒म॒ग्निं॑ चि॒नु॒त आ दे॒व॒ता॒भ्यो॑ वृ॒श्च॒य॒ते पा॒पी॒या॒न्
भ॒व॒ति यो य॒था॒दे॒व॒तं॑ न दे॒व॒ता॒भ्य आ वृ॒श्च॒य॒ते व॒सी॒या॒न् भ॒व॒त्या॒ग्ने॒य्या
गा॒य॒त्रि॒या प्र॒थ॒मां चि॒ति॒म॒भि मृ॒शे॒त् त्रि॒ष्टु॒भा द्वि॒ती॒यां ज॒ग॒त्या
तृ॒ती॒या॒म॒नु॒ष्टु॒भा च॒तु॒र्थी॑ प॒ङ्क्॒त्या प॒ञ्च॒मीं य॒था॒दे॒व॒त॒मे॒वा॒ग्निं॑ चि॒नु॒ते न
दे॒व॒ता॒भ्य आ वृ॒श्च॒य॒ते व॒सी॒या॒न् भ॒व॒ती॒डा॒यै वा ए॒षा वि॒भ॒क्तिः प॒श॒व
इ॒डा प॒शु॒भि॒रे॒नं— [] 1

5.7.1.1 - Padam

यः । वै । अ॒य॒था॒दे॒व॒त॒मि॒त्य॒य॒था॒-दे॒व॒त॒म् । अ॒ग्नि॒म् । चि॒नु॒ते । ए॒ति॒ ।
दे॒व॒ता॒भ्यः॑ । वृ॒श्च॒य॒ते॑ । पा॒पी॒या॒न् । भ॒व॒ति॒ । यः । य॒था॒दे॒व॒त॒मि॒ति॑
य॒था - दे॒व॒त॒म् । न । दे॒व॒ता॒भ्यः॑ । ए॒ति॒ । वृ॒श्च॒य॒ते॑ । व॒सी॒या॒न् ।
भ॒व॒ति॒ । आ॒ग्ने॒य्या । गा॒य॒त्रि॒या । प्र॒थ॒मा॒म् । चि॒ति॒म् । अ॒भी॒ति॒ ।
मृ॒शे॒त् । त्रि॒ष्टु॒भाः॑ । द्वि॒ती॒या॒म् । ज॒ग॒त्या । तृ॒ती॒या॒म् ।
अ॒नु॒ष्टु॒भे॒त्य॒नु - स्तु॒भा॑ । च॒तु॒र्थी॒म् । प॒ङ्क्॒त्या । प॒ञ्च॒मी॒म् ।
य॒था॒दे॒व॒त॒मि॒ति॑ य॒था - दे॒व॒त॒म् । ए॒व । अ॒ग्नि॒म् । चि॒नु॒ते॑ । न ।
दे॒व॒ता॒भ्यः॑ । ए॒ति॒ । वृ॒श्च॒य॒ते॑ । व॒सी॒या॒न् । भ॒व॒ति॒ । इ॒डा॒यै॑ । वै । ए॒षा ।
वि॒भ॒क्ति॒रि॒ति॑ वि - भ॒क्तिः॑ । प॒श॒वः॑ । इ॒डा॑ । प॒शु॒भि॒रि॒ति॑ प॒शु-भिः॑ ।

ए॒न॒म् । 1 (50)

5.7.1.2

-चि॒नु॒ते॑ यो वै प्र॒जा॒प॒त॒ये॑ प्र॒ति प्रो॒च्या॒ग्निं॑ चि॒नो॒ति॑ नाऽऽ*र्ति॒मा॒च्छ-
त्य॒श्वा॒व॒भि॒त॒स्ति॒ष्ठे॒तां॑ कृ॒ष्ण॑ उ॒त्त॒र॒तः॑ श्वे॒तो दक्षि॒ण॒स्ता॒वा॒ल॒भ्ये॒ष्ट॒का॑ उप
द॒ध्या॒दे॒त॒द्वै प्र॒जा॒प॒ते॑ रू॒पं प्रा॒जा॒प॒त्योऽश्वः॑ सा॒क्षा॒दे॒व प्र॒जा॒प॒त॒ये॑

प्रति॑प्रो॒च्या॒ग्निं॑ चि॒नोति॑ नाऽऽ*॒र्तिमा॑र्च्छत्येतद्वा अ॒हो॑ रू॒पं
यच्छ्वे॒तोऽश्वो॑ रा॒त्रियै॑ कृ॒ष्ण ए॒तद॒हो- [] 2

5.7.1.2 - Padam

चि॒नुते॑ । यः । वै । प्र॒जाप॑तय इति प्र॒जा - प॒तये॑ । प्रति॑प्रो॒च्येति॑
प्रति॑ - प्रो॒च्य । अ॒ग्निम् । चि॒नोति॑ । न । आ॒र्तिम् । एति॑ । ऋ॒च्छति॑ ।
अश्वो॑ । अ॒भितः॑ । तिष्ठे॒ताम् । कृ॒ष्णः । उ॒त्तर॑त इत्युत् - त॒रतः॑ ।
श्वे॒तः । दक्षि॑णः । तौ । आ॒लभ्ये॒त्या - ल॒भ्य । इष्ट॑काः । उ॒पेति॑ ।
द॒ध्यात् । ए॒तत् । वै । प्र॒जाप॑तेरिति प्र॒जा - प॒तेः । रू॒पम् ।
प्रा॒जाप॑त्य इति प्रा॒जा - प॒त्यः । अश्वः॑ । सा॒क्षादि॑ति स - अ॒क्षात् ।
ए॒व । प्र॒जाप॑तय इति प्र॒जा - प॒तये॑ । प्रति॑प्रो॒च्येति॑ प्रति॑ - प्रो॒च्य ।
अ॒ग्निम् । चि॒नोति॑ । न । आ॒र्तिम् । एति॑ । ऋ॒च्छति॑ । ए॒तत् । वै ।
अ॒हः । रू॒पम् । यत् । श्वे॒तः । अश्वः॑ । रा॒त्रियै॑ । कृ॒ष्णः । ए॒तत् ।
अ॒हः । 2 (50)

5.7.1.3

रूपं॑ य॒दि॒ष्ट॒का॑ रा॒त्रि॒यै॑ पु॒री॒ष॒मि॒ष्ट॒का॑ उप॒धा॒स्य॒ञ्छ॒वे॒त॒म॒श्च॒म॒भि॒ मृ॒शे॒त्
पु॒री॒ष॒मु॒प॒धा॒स्य॒न् कृ॒ष्ण॒म॒हो॒रा॒त्रा॒भ्या॒मे॒वैनं॑ चि॒नु॒ते हि॒र॒ण्य॒ पा॒त्रं॑ म॒धोः॑
पू॒र्णं॑ द॒दा॒ति म॒ध॒व्यो॑ऽसा॒नी॒ति सौ॒र्या॑ चि॒त्र॒व॒त्या॒ऽवे॒क्ष॒ते चि॒त्र॒मे॒व भ॒व॒ति
म॒ध्यं॒दि॒ने॑ऽश्च॒म॒व घ्रा॒प॒य॒त्य॒सौ वा आ॒दि॒त्य इ॒न्द्र ए॒ष प्र॒जा॒प॒तिः
प्रा॒जा॒प॒त्यो॑ऽश्च॒स्त॒मे॒व सा॒क्षा॒दृ॒ध्नो॒ति । ३

5.7.1.3 - Padam

रूप॑म् । यत् । इ॒ष्ट॒काः । रा॒त्रि॒यै । पु॒री॒ष॒म् । इ॒ष्ट॒काः ।
उप॒धा॒स्य॒न्नित्यु॑प – धा॒स्य॒न् । श्वे॒त॒म् । अ॒श्च॒म् । अ॒भी॒ति॑ । मृ॒शे॒त् ।
पु॒री॒ष॒म् । उप॒धा॒स्य॒न्नित्यु॑प – धा॒स्य॒न् । कृ॒ष्ण॒म् ।
अ॒हो॒रा॒त्रा॒भ्या॒मि॒त्य॒हः॑ – रा॒त्रा॒भ्या॒म् । ए॒व । ए॒न॒म् । चि॒नु॒ते ।
हि॒र॒ण्य॒पा॒त्र॒मि॒ति॑ हि॒र॒ण्य॒-पा॒त्र॒म् । म॒धोः॑ । पू॒र्ण॒म् । द॒दा॒ति । म॒ध॒व्यः॑ ।
अ॒सा॒नि॒ । इ॒ति॑ । सौ॒र्या॑ । चि॒त्र॒व॒त्ये॒ति॑ चि॒त्र॒-व॒त्या॑ । अ॒वे॒ति॑ । ई॒क्ष॒ते॑ ।
चि॒त्र॒म् । ए॒व । भ॒व॒ति॑ । म॒ध्य॒न्दि॒ने॑ । अ॒श्च॒म् । अ॒वे॒ति॑ । घ्रा॒प॒य॒ति॑ ।
अ॒सौ । वै । आ॒दि॒त्यः॑ । इ॒न्द्रः॑ । ए॒षः॑ । प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति॑ प्र॒जा॒-प॒तिः॑ ।

प्राजापत्य इति प्राजा – पत्यः । अश्वः । तम् । एव ।

साक्षादिति स – अक्षात् । ऋध्नोति । 3 (48)

(एन – मैतदहो – ऽष्टाचत्वारिंशच्च) (A1)

5.7.2.1

त्वामग्ने वृषभं चेकितानं पुनर्युवानं जनयन्नुपागां ।

अस्थूरि णो गार्हपत्यानि सन्तु तिग्मेन नो ब्रह्मणा सञ् शिशाधि ।

पशवो वा एते यदिष्टकाश्चित्यां चित्यामृषभमुप दधाति

मिथुनमेवास्य तद्-यज्ञे करोति प्रजननाय तस्माद्-यूथेयूथ ऋषभः ।

सँवत्सरस्य प्रतिमां यां त्वा रात्र्युपासते ।

प्रजाञ् सुवीरां कृत्वा विश्वमायुर्व्यश्नवत् । प्राजापत्या- [] 4

5.7.2.1 - Padam

त्वाम् । अग्ने । वृषभम् । चेकितानम् । पुनः । युवानम् । जनयन् ।

उपागामित्युप- आगाम् । अस्थूरि । नः । गार्हपत्यानीति

गार्ह - पत्यानि । सन्तु । तिग्मेन । नः । ब्रह्मणा । समिति ।

शिशाधि । पशवः । वै । एते । यत् । इष्टकाः ।

चित्यां॑चित्या॑मिति॑ चित्यां॑ – चित्या॑म् । ऋष॑भम् । उपे॑ति । दधा॑ति ।
मि॒थुन॑म् । ए॒व । अ॒स्य । तत् । य॒ज्ञे । क॒रोति॑ । प्र॒जन॑नायेति॑
प्र – जन॑नाय । तस्मा॑त् । यू॒थेयू॒थ इति॑ यू॒थे – यू॒थे । ऋष॑भः ।
सँव॑त्सरस्येति॑ सं – व॒त्सर॑स्य । प्र॒तिमा॑मिति॑ प्र॒ति – मा॑म् । या॑म् ।
त्वा । रा॒त्रि । उपा॑सत इत्यु॒प – आ॑सते । प्र॒जा॒मिति॑ प्र – जा॑म् ।
सु॒वीरा॑मिति॑ सु – वी॒राम् । कृ॒त्वा । वि॒श्वम् । आ॒युः । वी॒ति ।
अ॒श्नव॑त् । प्रा॒जाप॑त्यामिति॑ प्रा॒जा – प॑त्याम् । 4 (50)

5.7.2.2

–मे॒तामु॑प दधा॑तीयं वा॑ वैषै॒काष्ट॑का यदे॒वैकाष्ट॑काया॒मन्नं॑
क्रि॒यते॑ तदे॒वैत॑याव रु॒न्ध ए॒षा वै प्र॒जाप॑तेः का॒मदु॑घा तयै॒व
यज॑मानोऽमु॒ष्मिन् लो॒केऽग्निं॑ दु॒हे येन॑ दे॒वा ज्यो॑तिषो॒र्ध्वा उ॒दाय॑न्
येनाऽऽदि॑त्या वस॒वो येन॑ रु॒द्राः । येना॑ङ्गि॒रसो॑ म॒हिमा॑न – मा॒नशु॑स्तेनै॒तु
यज॑मानः स्व॒स्ति । सु॒वर्गा॑य वा ए॒ष लो॒काय॑ – [] 5

5.7.2.2 - Padam

ए॒ताम् । उ॒पेति॑ । द॒धाति॑ । इ॒यम् । वाव॑ । ए॒षा ।
ए॒का॒ष्ट॒के॒त्ये॒क - अ॒ष्ट॒का । यत् । ए॒व ।
ए॒का॒ष्ट॒का॒या॒मि॒त्ये॒क - अ॒ष्ट॒का॒या॒म् । अ॒न्नम् । क्रि॒यते॑ । तत् । ए॒व ।
ए॒तया॑ । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । ए॒षा । वै । प्र॒जाप॑तेरिति प्र॒जा - प॑तेः ।
का॒मदु॒घेति॑ का॒म - दु॒घा । तया॑ । ए॒व । यज॑मानः । अ॒मुष्मि॑न् ।
लो॒के । अ॒ग्निम् । दु॒हे । ये॒न । दे॒वाः । ज्यो॑तिषा । ऊ॒र्ध्वाः ।
उ॒दाय॑न्नित्युत् - आ॒यन् । ये॒न । आ॒दि॒त्याः । व॒सवः॑ । ये॒न । रु॒द्राः ।
ये॒न । अ॒ङ्गि॒रसः॑ । म॒हि॒मान॑म् । आ॒न॒शुः । ते॒न । ए॒तु । यज॑मानः ।
स्व॒स्ति । सु॒व॒र्गाये॑ति सु॒वः - गा॒य । वै । ए॒षः । लो॒काय॑ । 5 (50)

5.7.2.3

ची॒यते॑ यद॒ग्निर्ये॑न दे॒वा ज्यो॑तिषो॒र्ध्वा उ॒दाय॑न्नित्यु॒ख्यं स॒मि॒न्ध
इ॒ष्ट॒का ए॒वैता॑ उप॒ धत्ते॑ वा॒नस्प॑त्याः सु॒व॒र्गस्य॑ लो॒कस्य॑ स॒म॒ष्ट्यै
श॒तायु॑धाय श॒तवी॑र्याय श॒तो॒तये॑ ऽभि॒मा॒तिषा॑हे ।
श॒तं यो॑ नः श॒रदो॑ अ॒जी॒ता॒नि॒न्द्रो नै॒षद॑ति दु॒रि॒ता॒नि वि॒श्वा ।

ये चत्वारः पथयो देवयाना अन्तरा द्वावापृथिवी वियन्ति ।

तेषां यो अज्यानि- मजीति-मावहात् तस्मै नो देवाः - [] 6

5.7.2.3 - Padam

चीयते । यत् । अग्निः । येन । देवाः । ज्योतिषा । उर्ध्वाः ।

उदायन्नित्युत्-आयन् । इति । उख्यम् । समिति । इन्धे । इष्टकाः ।

एव । एताः । उपेति । धत्ते । वानस्पत्याः । सुवर्गस्येति

सुवः-गस्य । लोकस्य । समष्ट्या इति सं - अष्ट्यै । शतायुधायेति

शत - आयुधाय । शतवीर्यायेति शत - वीर्याय । शतोतय इति

शत - ऊतये । अभिमातिषाह इत्यभिमाति - साहे । शतम् । यः ।

नः । शरदः । अजीतान् । इन्द्रः । नेषत् । अतीति । दुरितानीति

दुः - इतानि । विश्वा । ये । चत्वारः । पथयः । देवयाना इति

देव - यानाः । अन्तरा । द्वावापृथिवी इति द्वावा - पृथिवी ।

वियन्तीति वि - यन्ति । तेषाम् । यः । अज्यानिम् । अजीतिम् ।

आवहादित्या - वहात् । तस्मै । नः । देवाः । 6 (50)

5.7.2.4

परि॑ दत्ते॑ह सर्वे॑ ।

ग्री॒ष्मो हे॒मन्त॑ उ॒त नो॑ व॒सन्तः॑ श॒रद् व॒र्षाः सु॒वित॑न्त्रो अस्तु ।

तेषा॑मृ॒तूनां॑ श॒त शार॑दानां नि॒वात॑ ए॒षाम॑भये स्याम ।

इ॒दुव॑त्स॒राय॑ परि॒वत्स॑राय सं॒वँत्स॑राय कृ॒णु॒ता बृ॑हन्नमः ।

तेषां॑ व॒यं सु॒मतौ॑ य॒ज्ञिया॑नां ज्यो॒गजी॑ता अ॒हताः॑ स्याम ।

भ॒द्रान्नः॑ श्रेयः॑ सम॒नैष्ट॑ दे॒वास्त्वया॑ऽव॒सेन॑ सम॒शीम॑हि त्वा ।

स नो॑ म॒यो भूः पि॑तो- [] 7

5.7.2.4 - Padam

प॒रीति॑ । द॒त्त । इ॒ह । सर्वे॑ । ग्री॒ष्मः । हे॒मन्तः॑ । उ॒त । नः॑ । व॒सन्तः॑ ।

श॒रत् । व॒र्षाः । सु॒वित॑म् । नः॑ । अ॒स्तु । तेषा॑म् । ऋ॒तूना॑म् ।

श॒तशार॑दानामिति श॒त – शार॑दानाम् । नि॒वात॑ इति नि – वा॒ते ।

ए॒षाम् । अ॒भये॑ । स्या॒म । इ॒दुव॑त्स॒राये॑तीदु – व॒त्सरा॑य ।

प॒रिव॑त्स॒राये॑ति प॒रि – व॒त्सरा॑य । सं॒वँत्स॑रायेति सं – व॒त्सरा॑य ।

कृ॒णु॒त । बृ॒हत् । नमः॑ । तेषा॑म् । व॒यम् । सु॒मता॑विति सु – म॒तौ ।

य॒ज्ञिया॑नाम् । ज्यो॒क् । अजी॑ताः । अ॒हताः । स्या॑म । भ॒द्रात् । नः ।

श्रे॒यः । समि॑ति । अ॒नैष्ट॑ । दे॒वाः । त्वया॑ । अ॒वसे॑न । समि॑ति ।

अ॒शीम॑हि । त्वा । सः । नः । म॒योभू॑रिति म॒यः-भूः ।

पि॒तो इति॑ । 7 (50)

5.7.2.5

आ वि॒शस्व॑ शं तो॒काय॑ त॒नुवे॑ स्यो॒नः ।

अ॒ज्यानी॑रेता उ॒प द॑धात्येता वै दे॒वता॑ अ॒परा॑जितास्ता ए॒व प्र वि॑शति

नै॒व जी॑यते ब्र॒ह्मवा॑दिनो वदन्ति य॒दर्ध॑मा॒सा मा॒सा ऋ॒तवः॑ सँव॒त्सर॑

ओष॑धीः प॒चन्त्य॑थ क॒स्माद॑न्याभ्यो दे॒वता॑भ्य आ॒ग्रय॑णं नि॒रुप्य॑त

इत्ये॒ता हि तद्-दे॒वता॑ उ॒दज॑यन् य॒दृतु॑भ्यो नि॒र्वपे॑द् दे॒वता॑भ्यः स॒मदं॑

द॒ध्यादा॑ग्रयणं () नि॒रुप्ये॑ता आ॒हुती॑ र्जु॒होत्य॑र्धमा॒साने॑व

मा॒सानृ॑तून्थ् सँव॒त्सरं॑ प्री॒णाति॑ न दे॒वता॑भ्यः स॒मदं॑ द॒धाति॑ भ॒द्रान्नः॑

श्रे॒यः स॒मनै॑ष्ट दे॒वा इत्या॑ह हु॒ताद्या॑य य॒जमा॑नस्याऽप॒राभा॑वाय । 8

5.7.2.5 - Padam

ए॒ति॑ । वि॒श॒स्व । श॒म् । तो॒काय॑ । त॒नुवे॑ ॥ स्यो॒नः । अ॒ज्यानीः॑ ।
ए॒ताः । उ॒पेति॑ । द॒धाति॑ । ए॒ताः । वै । दे॒वताः॑ ॥
अ॒परा॒जिता॑ इत्य॒परा॑ – जि॒ताः । ताः । ए॒व । प्रेति॑ । वि॒शति॑ । न ।
ए॒व । जी॒यते॑ । ब्र॒ह्मवा॒दिन॑ इति॒ ब्रह्म॑ – वा॒दिनः॑ । व॒दन्ति॑ । यत् ।
अ॒र्धमा॒सा इत्य॒र्ध – मा॒साः । मा॒साः ॥ ऋ॒तवः॑ । सँव॒थ्सर॑ इति॒
सं – व॒थ्सरः॑ । ओ॒षधीः॑ । प॒चन्ति॑ । अथ॑ । क॒स्मात् । अ॒न्याभ्यः॑ ।
दे॒वता॑भ्यः ॥ आ॒ग्रय॑णम् । नि॒रिति॑ । उ॒प्यते॑ । इति॑ । ए॒ताः । हि । तत् ।
दे॒वताः॑ ॥ उ॒दज॑यन्नित्युत् – अ॒जय॑न् । यत् । ऋ॒तुभ्य॑ इत्यृ॒तु-भ्यः॑ ।
निर्व॑पेदिति॒ निः – व॒पेत् ॥ दे॒वता॑भ्यः । स॒मद॑मिति॒ स – म॒दम् ॥
द॒ध्यात् । आ॒ग्रय॑णम् () । नि॒रुप्येति॑ निः – उ॒प्य । ए॒ताः ।
आ॒हुती॑रित्या– हु॒तीः । जु॒होति॑ । अ॒र्धमा॒सानित्य॑र्ध – मा॒सान् । ए॒व ।
मा॒सान् । ऋ॒तून् । सँव॒थ्सर॑मिति॒ सं – व॒थ्सर॑म् । प्री॒णाति॑ ।
न । दे॒वता॑भ्यः ॥ स॒मद॑मिति॒ स – म॒दम् ॥ द॒धाति॑ । भ॒द्रात् । नः॑ ।

श्रेयः । समिति । अनैष्ट । देवाः । इति । आह । हुताद्यायेति
हुत – अद्याय । यजमानस्य । अपराभावायेत्यपरा – भावाय । 8 (75)

(प्रजापत्यां – लोकाय – देवाः – पितो – दध्यादाग्रयणं –
पञ्चविंशतिश्च) (A2)

5.7.3.1

इन्द्रस्य वज्रोऽसि वार्त्रघ्नस्तनूपा नः प्रतिस्पशः ।
यो नः पुरस्ताद् दक्षिणतः पश्चादुत्तरतोऽघायुरभिदासत्येत
सोऽश्मानमृच्छतु । देवासुराः सँयन्ता आसन् तेऽसुरा दिग्भ्य
आऽबाधन्त तान् देवा इष्वा च वज्रेण चापानुदन्त यद्-
वज्रिणीरुपदधातीष्वा चैव तद्-वज्रेण च यजमानो भ्रातृव्यानप नुदते
दिक्षूप – [] 9

5.7.3.1 - Padam

इन्द्रस्य । वज्रः । असि । वार्त्रघ्न इति वार्त्र – घ्नः । तनूपा इति
तनू – पाः । नः । प्रतिस्पश इति प्रति – स्पशः । यः । नः ।
पुरस्तात् । दक्षिणतः । पश्चात् । उत्तरत इत्युत् – तरतः ।

अ॒घायु॑रित्य॒घ – युः । अ॒भिदा॑सतीत्य॒भि – दा॑सति । ए॒तम् । सः ।
अ॒श्मान॑म् । ऋ॒च्छतु॑ । दे॒वासु॑रा इति॑ दे॒व – अ॒सुराः ।
सँय॑त्ता इति॑ सं – य॒त्ताः । आ॒सन् । ते । अ॒सुराः । दिग्भ्य॑ इति॑
दिक्-भ्यः । एति॑ । अ॒बाध॑न्त । तान् । दे॒वाः । इ॒ष्वा । च । व॒ज्रेण॑ ।
च । अपे॑ति । अ॒नुद॑न्त । यत् । व॒ज्रिणीः॑ । उ॒पद॑धातीत्यु॒प-द॑धाति ।
इ॒ष्वा । च । ए॒व । तत् । व॒ज्रेण॑ । च । य॒जमा॑नः । भ्रातृ॑व्यान् ।
अपे॑ति । नु॒दते॑ । दि॒क्षु । उपे॑ति । 9 (50)

5.7.3.2

द॑धाति दे॒वपु॑रा ए॒वैता॑स्त॒नूपानीः॑ पर्यू॒हते॑ ऽग्ना॒विष्णू॑ स॒जोष॑से॒मा
व॑र्धन्तु वा॒ंगिरः॑ । द्यु॒म्नैर्वा॑जे॒भिरा॑ ग॒तं । ब्र॒ह्मवा॑दिनो॒ वद॑न्ति यन्न
दे॒वता॑यै जु॒ह्वत्य॑थ किं दे॒वत्या॑ वसो॒र्धारि॑त्यग्नि-र्वसु॒स्तस्यै॑षा धा॒रा
वि॒ष्णु-र्वसु॒स्तस्यै॑षा धा॒रा ऽग्ना॒वैष्ण॑व्यर्चा वसो॒र्धारां॑ जुहोति
भा॒गधे॑ये॒नैवैनौ॑ स॒मर्ध॑यत्यथो ए॒ता- [] 10

5.7.3.2 - Padam

द॒धा॒ति॒ । दे॒व॒पु॒रा इति॑ दे॒व – पु॒राः । ए॒व । ए॒ताः । त॒नू॒पा॒नी॒रि॒ति॑
त॒नू – पा॒नीः॑ । प॒री॒ति॑ । ऊ॒ह॒ते॒ । अ॒ग्ना॒वि॒ष्णू इत्य॑ग्ना – वि॒ष्णू ।
स॒जोष॑सेति॑ स – जोष॑सा । इ॒माः । वर्ध॑न्तु । वा॒म् । गि॒रः । द्यु॒म्नैः ।
वा॒जे॒भिः । ए॒ति॑ । ग॒त॒म् । ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒न इति॑ ब्र॒ह्म – वा॒दि॒नः । वद॑न्ति ।
यत् । न । दे॒व॒ता॒यै । जुह्व॑ति । अथ॑ । किं॒दे॒व॒त्ये॒ति किं॑ – दे॒व॒त्या ।
व॒सोः॑ । धा॒रा॒ । इति॑ । अ॒ग्निः । व॒सुः । त॒स्य॑ । ए॒षा । धा॒रा॒ । वि॒ष्णुः॑ ।
व॒सुः । त॒स्य॑ । ए॒षा । धा॒रा॒ । आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒व्ये॒त्या॒ग्ना – वै॒ष्ण॒व्या ।
ऋ॒चा । व॒सोः॑ । धा॒रा॒म् । जुहो॑ति । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति भा॒ग – धे॒ये॒न ।
ए॒व । ए॒नौ । स॒मि॒ति॑ । अ॒र्ध॒य॒ति॑ । अथो॑ इति॑ । ए॒ता॒म् । 10 (50)

5.7.3.3

–मे॒वाहु॑ति॒मा॒य॒त॒न॒व॒तीं॑ क॒रो॒ति॑ य॒त्काम॑ ए॒नां जुहो॑ति॒ तदे॒वा॒व रु॒न्धे॑
रु॒द्रो वा ए॒ष यद॑ग्नि॒स्त॒स्यै॒ते त॒नु॒वौ॑ घो॒राऽन्या॑ शि॒वाऽन्या॑
यच्छ॑त॒रु॒द्री॒यं जुहो॑ति॒ यै॒वा॒स्य॑ घो॒रा त॒नू॒स्तां ते॒न श॑मयति॒
यद्–व॒सो॒र्धा॒रां जुहो॑ति॒ यै॒वा॒स्य॑ शि॒वा त॒नू॒स्तां ते॒न प्री॑णाति॒ यो वै॑

वसो॑र्धा॒रायै॑–[] 11

5.7.3.3 - Padam

ए॒व । आ॒हु॒ति॒मि॒त्या – हु॒ति॒म् । आ॒य॒त॒न॒व॒ती॒मि॒त्या॒य॒त॒न – व॒ती॒म् ।
क॒रो॒ति । य॒त्काम॑ इति॒ यत् – का॒मः । ए॒नाम् । जु॒होति॑ । तत् ।
ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । रु॒द्रः । वै । ए॒षः । यत् । अ॒ग्निः । त॒स्य ।
ए॒ते इति॑ । त॒नु॒वौ । घो॒रा । अ॒न्या । शि॒वा । अ॒न्या । यत् ।
श॒त॒रु॒द्री॒य॒मि॒ति श॒त–रु॒द्री॒य॒म् । जु॒होति॑ । या । ए॒व । अ॒स्य । घो॒रा ।
त॒नूः । ता॒म् । ते॒न । श॒म॒य॒ति । यत् । व॒सोः । धा॒राम् । जु॒होति॑ ।
या । ए॒व । अ॒स्य । शि॒वा । त॒नूः । ता॒म् । ते॒न । प्री॒णा॒ति । यः । वै ।
व॒सोः । धा॒रायै॑ । 11 (50)

5.7.3.4

प्र॒ति॒ष्ठां वै॒द प्र॒त्ये॒व ति॒ष्ठति॑ य॒दाज्य॑मु॒च्छिष्ये॑त त॒स्मिन्
ब्र॒ह्मौ॒दनं॑ प॒चेत् तं ब्रा॒ह्म॒णाश्च॒त्वारः॑ प्रा॒श्नी॒युरे॒ष वा
अ॒ग्निर्वै॒श्वान॑रो यद्ब्रा॒ह्म॒ण ए॒षा ख॒लु वा अ॒ग्नेः प्रि॒या
त॒नूर्य॑द्–वै॒श्वान॑रः प्रि॒याया॑मे॒वैनां॑ त॒नु॒वां प्र॒ति ष्ठा॑प॒यति॑ च॒त॒स्रो

धे॒नूर्द॒द्यात् ताभि॑रे॒व यज॑मानोऽमु॒ष्मिन् लो॒केऽग्निं॑ दु॒हे । 12

5.7.3.4 - Padam

प्रति॑ष्ठामि॒ति प्रति॑ – स्था॒म् । वे॒द । प्र॒तीति॑ । ए॒व । ति॒ष्ठति॑ । यत् ।

आज्य॑म् । उ॒च्छिष्ये॑तेत्युत् – शिष्ये॑त । तस्मि॑न् ।

ब्र॒ह्मौ॒दनमि॑ति ब्र॒ह्म – ओ॒दन॑म् । प॒चेत् । तम् । ब्रा॒ह्म॒णाः । च॒त्वारः॑ ।

प्रे॒ति । अ॒ग्नी॒युः । ए॒षः । वै । अ॒ग्निः । वै॒श्वान॑रः । यत् । ब्रा॒ह्म॒णः ।

ए॒षा । ख॒लु । वै । अ॒ग्नेः । प्रि॒या । त॒नूः । यत् । वै॒श्वान॑रः ।

प्रि॒याया॑म् । ए॒व । ए॒नाम् । त॒नुवा॑म् । प्र॒तीति॑ । स्था॒पय॑ति । च॒त॒स्रः ।

धे॒नूः । द॒द्यात् । ताभिः॑ । ए॒व । यज॑मानः । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के ।

अ॒ग्निम् । दु॒हे । 12 (46)

(उ॒पै – तां – धा॒रायै॑ – षट्च॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A3)

5.7.4.1

चि॒त्तिं जु॑होमि॒ मन॑सा घृ॒तेने॒त्याहा॑दाभ्या॒ वै ना॒मैषाऽऽ॒हुति॑र्वै॒श्वक॑र्म॒णी

नैनं॑ चि॒क्या॒नं भ्रा॑तृ॒व्यो द॑भ्नो॒त्यथो॑ दे॒वता॑ ए॒वाव॑ रु॒न्धे

ऽग्ने॑ त॒मद्ये॑ति प॒ङ्क्त्या॑ जु॑होति प॒ङ्क्त्याऽऽहु॑त्या य॒ज्ञमु॒खमा॑ र॒भते॑

सप्त ते अग्ने समिधः सप्तजिह्वा इत्याह होत्रा एवाव रुन्धे
ऽग्निर्देवेभ्योऽपाक्रामद्-भागधेय-[] 13

5.7.4.1 - Padam

चित्ति॑म् । जु॒हो॒मि । मन॑सा । घृ॒तेन॑ । इति॑ । आ॒ह । अदा॑भ्या । वै ।
नाम॑ । ए॒षा । आहु॑तिरित्या-हु॒तिः । वैश्व॑कर्म॒णीति॑ वैश्व - कर्म॒णी ।
न । ए॒नम् । चि॒क्या॒नम् । भ्रातृ॑व्यः । द॒भ्नोति॑ । अथो॑ इति॑ । दे॒वताः॑ ।
ए॒व । अवे॑ति । रुन्धे॑ । अ॒ग्ने । तम् । अ॒द्य । इति॑ । प॒ङ्क्त्या॑ ।
जु॒होति॑ । प॒ङ्क्त्या॑ । आहु॑त्येत्या - हु॒त्या । य॒ज्ञमु॒खमिति॑
य॒ज्ञ - मु॒खम् । एति॑ । र॒भते॑ । सप्त॑ । ते । अ॒ग्ने । स॒मिध॑ इति॑
सं - इ॒धः । सप्त॑ । जि॒ह्वाः । इति॑ । आ॒ह । हो॒त्राः । ए॒व । अवे॑ति ।
रुन्धे॑ । अ॒ग्निः । दे॒वेभ्यः॑ । अपे॑ति । अ॒क्राम॑त् ।
भा॒गधे॑यमिति॑ भा॒ग - धे॒यम् । 13 (50)

5.7.4.2

-मि॒च्छमा॑नस्तस्मा॑ ए॒तद्-भा॒गधे॑यं प्राय॑च्छन्नेत॒द्वा
अ॒ग्नेर॑ग्निहो॒त्रमे॑तर्हि॒ खलु॑ वा ए॒ष जा॒तो यर्हि॑ सर्व॑श्चितो

जा॒तायै॒वास्मा॒ अन्न॑मपि दधाति॒ स ए॒नं प्री॑तः प्री॒णाति॒ वसी॑यान्
भव॑ति ब्र॒ह्मवा॑दिनो॒ वद॑न्ति यदेष॒ गार्.ह॑पत्यश्ची॒यतेऽथ
॥ क्वा॒स्याऽऽह॑वनीय॒ इत्य॑सावादित्य॒ इति॑ ब्रूयादे॒तस्मिन्
हि सर्वा॑भ्यो दे॒वता॑भ्यो जुह्व॑ति – [] 14

5.7.4.2 - Padam

इ॒च्छ॒मानः॑ । तस्मै॑ । ए॒तत् । भा॒गधे॑यमि॒ति भा॒ग – धे॑यम् । प्रे॒ति ।
अ॒यच्छ॑न् । ए॒तत् । वै । अ॒ग्नेः । अ॒ग्निहो॑त्रमि॒त्यग्नि॑ – हो॒त्रम् ।
ए॒तर्.हि॑ । ख॒लु । वै । ए॒षः । जा॒तः । यर्.हि॑ । सर्वः॑ । चि॒तः ।
जा॒ताय॑ । ए॒व । अ॒स्मै । अ॒न्नम् । अ॒पीति॑ । द॒धाति॑ । सः । ए॒नम् ।
प्री॑तः । प्री॒णाति॑ । वसी॑यान् । भव॑ति । ब्र॒ह्मवा॑दिन॒ इति॑
ब्र॒ह्म-वा॑दिनः । वद॑न्ति । यत् । ए॒षः । गार्.ह॑पत्य॒ इति॑ गार्.ह॑-प॒त्यः ।
ची॒यते॑ । अथ॑ । क्व । अ॒स्य । आ॒हव॑नीय॒ इत्या॑ – ह॒वनी॑यः । इति॑ ।
अ॒सौ । आ॒दि॒त्यः । इति॑ । ब्रू॒यात् । ए॒तस्मिन्॑ । हि । सर्वा॑भ्यः ।
दे॒वता॑भ्यः । जुह्व॑ति । 14 (50)

5.7.4.3

य॒ एवं॑ वि॒द्वान॒ग्निं॑ चि॒नुते॑ सा॒क्षादे॒व दे॒वता॑ ऋ॒ध्नो॒त्यग्ने॑
यश॑स्विन् यश॑से म॒मर्प॑येन्द्रा॒वती॑ म॒पचि॑ती मिहाऽऽव॒ह ।
अ॒यं मूर्धा॑ पर॒मेष्ठी॑ सु॒वर्चाः॑ स॒माना॑नामु॒त्तम॑ श्लो॒को अ॒स्तु ।
भ॒द्रं प॑श्यन्त॒ उप॑ से॒दुर॒ग्रे तपो॑ दी॒क्षामृ॑षयः सु॒वर्वि॑दः ।
ततः॑ क्ष॒त्रं ब॒लमो॑जश्च जा॒तं तद॒स्मै दे॒वा अ॒भि सं न॑मन्तु ।
धा॒ता वि॒धाता॑ पर॒मो – [] 15

5.7.4.3 - Padam

यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ । सा॒क्षादि॑ति स – अ॒क्षात् ।
ए॒व । दे॒वताः॑ । ऋ॒ध्नोति॑ । अ॒ग्ने । यश॑स्विन् । यश॑सा । इ॒मम् ।
अ॒र्पय॑ । इन्द्रा॒वती॑मितीन्द्र – व॒तीम् । अ॒पचि॑तीमित्य॒प – चि॒तीम् ।
इ॒ह । ए॒ति । व॒ह । अ॒यम् । मूर्धा॑ । पर॒मेष्ठी॑ । सु॒वर्चा॑ इति
सु – वर्चाः॑ । स॒माना॑नाम् । उ॒त्तम॑श्लो॒क इत्यु॑त्तम – श्लो॒कः ।
अ॒स्तु । भ॒द्रम् । प॑श्यन्तः । उ॒पेति॑ । से॒दुः । अ॒ग्रे । तपः॑ ।
दी॒क्षाम् । ऋ॒षयः॑ । सु॒वर्वि॑द इति सु॒वः – वि॑दः । ततः॑ । क्ष॒त्रम् ।

बलम् । ओजः । च । जा॒तम् । तत् । अ॒स्मै । दे॒वाः । अ॒भि ।
स॒मि॒ति॒ । न॒म॒न्तु॒ । धा॒ता । वि॒धा॒ते॒ति॒ वि – धा॒ता । प॒र॒मा । 15 (50)

5.7.4.4

–त॒ स॒न्दृक् प्र॒जा॒प॒तिः प॒र॒मे॒ष्ठी वि॒रा॒जा॑ ।
स्तो॒माः छ॒न्दा॒सि॒ नि॒वि॒दो म॒ आ॒हु॒रे॒त॒स्मै रा॒ष्ट्र॒म॒भि सं न॒माम॑ ।
अ॒भ्या॒व॒र्त॒ध्व॒मु॒प मे॒त सा॒क॒म॒य॒ शा॒स्ता॒धि॒प॒ति॒र्वो अ॒स्तु ।
अ॒स्य वि॒ज्ञा॒न॒म॒नु स॒ र॒भ॒ध्व॒मि॒मं प॒श्चा॒द॒नु जी॒वा॒थ स॒र्वे॑ ।
रा॒ष्ट्र॒भृ॒त ए॒ता उ॒प द॒धा॒त्ये॒षा वा अ॒ग्ने॒श्चि॒ती रा॒ष्ट्र॒भृ॒त् तयै॒वा॒स्मिन् रा॒ष्ट्रं
द॒धा॒ति () रा॒ष्ट्र॒मे॒व भ॒व॒ति ना॒स्मा॒द् रा॒ष्ट्रं भ्र॒ंश॒ते॑ । 16

5.7.4.4 - Padam

उ॒त । स॒न्दृ॒गि॒ति सं – दृक् । प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति प्र॒जा – प॒तिः । प॒र॒मे॒ष्ठी ।
वि॒रा॒जे॒ति वि – रा॒जा॑ । स्तो॒माः । छ॒न्दा॒सि॒ नि॒वि॒द इ॒ति
नि – वि॒दः । मे॒ । आ॒हुः । ए॒त॒स्मै । रा॒ष्ट्र॒म् । अ॒भि । स॒मि॒ति॒ ।
न॒माम॑ । अ॒भ्या॒व॒र्त॒ध्व॒मि॒त्य॒भि – आ॒व॒र्त॒ध्व॒म् । उ॒पे॒ति॒ । मा॒ । ए॒ति॒ ।
इ॒त । सा॒क॒म् । अ॒य॒म् । शा॒स्ता । अ॒धि॒प॒ति॒रि॒त्य॒धि – प॒तिः । वः ।

अ॒स्तु । अ॒स्य । वि॒ज्ञान॑मि॒ति वि – ज्ञान॑म् । अनु॑ । समि॒ति ।
र॒भ॒ध्वम् । इ॒मम् । प॒श्चात् । अ॒न्वि॒ति । जी॒वाथ॑ । सर्वे॑ ।
रा॒ष्ट्रभृ॑त इति॑ रा॒ष्ट्र – भृ॑तः । ए॒ताः । उ॒पेति॑ । द॒धाति॑ । ए॒षा । वै ।
अ॒ग्नेः । चि॒तिः । रा॒ष्ट्रभृ॑दि॒ति रा॒ष्ट्र – भृ॑त् । तया॑ । ए॒व । अ॒स्मिन् ।
रा॒ष्ट्रम् । द॒धाति॑ () । रा॒ष्ट्रम् । ए॒व । भ॒वति॑ । न । अ॒स्मात् । रा॒ष्ट्रम् ।

भ्र॒ञ्शते॑ । 16 (57)

(भा॒ग॒धे॒यं – जु॒ह्वति॑ – प॒रमा॑ – रा॒ष्ट्रं द॑धाति – स॒प्त च॑) (A4)

5.7.5.1

यथा॑ वै पु॒त्रो जा॒तो म्रि॒यत॑ एवं॑ वा ए॒ष म्रि॒यते॑ यस्या॒ग्निरु॒ख्य
उ॒द्वाय॑ति यन्नि॒र्मन्थ्यं॑ कु॒र्याद्-वि॒च्छि॒न्धाद्-भ्रा॑तृ॒व्यम॒स्मै ज॒नये॑त् स
ए॒व पुनः॑ प॒री॒ध्यः स्वा॑दे॒वैनं॑ यो॒नेर्ज॑नयति॒ नास्मै॑ भ्रा॑तृ॒व्यं ज॒नय॑ति
तमो॑ वा ए॒तं गृ॑ह्णाति॒ यस्या॒ग्निरु॒ख्य उ॒द्वाय॑ति मृ॒त्युस्त॑मः कृ॒ष्णं
वा॒सः कृ॒ष्णा धे॒नुर्दक्षि॑णा तम॒सै- [] 17

5.7.5.1 - Padam

यथा॑ । वै॑ । पु॒त्रः । जा॒तः । म्रि॒यते॑ । ए॒वम् । वै॑ । ए॒षः । म्रि॒यते॑ ।
यस्य॑ । अ॒ग्निः । उ॒ख्यः । उ॒द्वाय॑ती॒युत् – वा॒यति॑ । यत् ।
नि॒र्मन्थ्य॑मि॒ति निः – म॒न्थ्यम् । कु॒र्यात् । वी॒ति । छि॒न्धात् ।
भ्रा॒तृव्य॑म् । अ॒स्मै । ज॒नये॑त् । सः । ए॒व । पु॒नः । प॒रीध्य॑ इति॑
प॒रि-इ॒ध्यः । स्वा॒त् । ए॒व । ए॒नम् । यो॒नैः । ज॒नय॑ति । न । अ॒स्मै ।
भ्रा॒तृव्य॑म् । ज॒नय॑ति । त॒मः । वै॑ । ए॒तम् । गृ॒ह्णाति॑ । यस्य॑ । अ॒ग्निः ।
उ॒ख्यः । उ॒द्वाय॑ती॒त्युत् – वा॒यति॑ । मृ॒त्युः । त॒मः । कृ॒ष्णम् । वा॒सः ।
कृ॒ष्णा । धे॒नुः । दक्षि॑णा । त॒मसा॑ । 17 (50)

5.7.5.2

-व त॒मो मृ॒त्युमप॑ ह॒ते हि॒रण्यं॑ द॒दाति॑ ज्योति॒र्वै हि॒रण्यं॑ ज्योति॒षैव॑
त॒मोऽप॑ ह॒तेऽथो॑ ते॒जो वै हि॒रण्यं॑ ते॒ज ए॒वाऽऽ*त्मन्॑ ध॒त्ते सु॒वर्नं॑
घ॒र्मः स्वा॒हा सु॒वर्ना॑ऽर्कः स्वा॒हा सु॒वर्नं॑ शु॒क्रः स्वा॒हा सु॒वर्नं॑ ज्योतिः॑
स्वा॒हा सु॒वर्नं॑ सूर्यः॑ स्वा॒हा ऽर्को॑ वा ए॒ष य॒द॒ग्निर॒सावा॑दि॒त्यो- [] 18

5.7.5.2 - Padam

ए॒व । त॒मः । मृ॒त्युम् । अ॒पेति॑ । ह॒ते । हि॒र॒ण्य॒म् । द॒दा॒ति । ज्यो॒तिः ।
वै । हि॒र॒ण्य॒म् । ज्यो॒ति॒षा । ए॒व । त॒मः । अ॒पेति॑ । ह॒ते । अ॒थो इति॑ ।
ते॒जः । वै । हि॒र॒ण्य॒म् । ते॒जः । ए॒व । आ॒त्म॒न् । ध॒त्ते । सु॒वः । न ।
घ॒र्मः । स्वा॒हा ॥ सु॒वः । न । अ॒र्कः । स्वा॒हा ॥ सु॒वः । न । शु॒क्रः ।
स्वा॒हा ॥ सु॒वः । न । ज्यो॒तिः । स्वा॒हा ॥ सु॒वः । न । सूर्यः॑ । स्वा॒हा ॥
अ॒र्कः । वै । ए॒षः । यत् । अ॒ग्निः । अ॒सौ । आ॒दि॒त्यः । 18 (50)

5.7.5.3

ऽश्व॑मे॒धो यदे॒ता आ॒हु॒ती जु॒होत्य॑र्का-श्व॑मे॒धो रे॒व ज्यो॒ती ऽ॒षि
सं द॒धात्ये॑ष ह॒ त्वा अ॒र्काश्व॑मे॒धी यस्यै॒तद॒ग्नौ क्रि॒यत
आपो॑ वा इ॒दम॒ग्रे स॒लिल॑मासी॒त् स ए॒तां प्र॒जाप॑तिः प्रथ॒मां
चि॒तिम॑पश्य॒त् तामु॑पा॒धत्त॑ तदि॒यम॑भवत् तं वि॒श्वक॑र्माऽब्रवी॒दुप
त्वाऽऽया॑नीति॒ नेह॑ लो॒कोऽस्ती॑त्य- [] 19

5.7.5.3 - Padam

अ॒श्वमे॑ध इ॒त्यश्व॑ – मे॒धः । यत् । ए॒ताः । आ॒हु॒ती॒रित्या॑ – हु॒तीः ।
जु॒होति॑ । अ॒र्काश्व॑मे॒धयो॒रित्य॑र्क – अ॒श्वमे॑धयोः॑ । ए॒व । ज्यो॑ती॒षि ।
समि॑ति । द॒धाति॑ । ए॒षः । ह । तु । वै । अ॒र्काश्व॑मे॒धीत्य॑र्क – अ॒श्वमे॑धी ।
यस्य॑ । ए॒तत् । अ॒ग्नौ । क्रि॒यते॑ । आ॒पः । वै । इ॒दम् । अ॒ग्ने ।
स॒लिल॑म् । आ॒सीत् । सः । ए॒ताम् । प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा – प॒तिः ।
प्र॒थमा॑म् । चि॒तिम् । अ॒पश्य॑त् । ता॒म् । उ॒पेति॑ । अ॒धत्त॑ । तत् । इ॒यम् ।
अ॒भव॑त् । तम् । वि॒श्वक॑र्मेति॒ विश्व॑ – क॒र्मा । अ॒ब्रवी॑त् । उ॒पेति॑ । त्वा ।
ए॒ति । अ॒या॒नि । इ॒ति । न । इ॒ह । लो॒कः । अ॒स्ति । इ॒ति । 19 (50)

5.7.5.4

–ब्रवी॑थ् स ए॒तां द्वि॒तीयां॑ चि॒तिम॑पश्य॒त् ता॒मुपा॑धत्त॒ तद॒न्तरि॑क्षम॒भव॑थ्
स य॒ज्ञः प्र॒जाप॑तिम॒ब्रवी॑दुप॒ त्वाऽऽया॑नीति॒ नेह॑ लो॒कोऽस्ती॑त्य॒ब्रवी॑थ् स
वि॒श्वक॑र्माणम॒ब्रवी॑दुप॒ त्वाऽऽया॑नीति॒ केन॑ मो॒पैष्य॑सीति॒
दि॒श्याभि॑रित्य॒ब्रवी॑त् तं दि॒श्याभि॑रु॒पैत् ता॒ उपा॑धत्त॒ ता दि॒शो – [] 20

5.7.5.4 - Padam

अ॒ब्रवी॑त् । सः । ए॒ताम् । द्वि॒तीया॑म् । चि॒तिम् । अ॒प॒श्य॑त् । ता॒म् ।
उ॒पेति॑ । अ॒ध॒त्त । तत् । अ॒न्त॒रि॒क्षम् । अ॒भ॒वत् । सः । य॒ज्ञः ।
प्र॒जा॒प॒ति॒मि॒ति॒ प्र॒जा – प॒तिम् । अ॒ब्रवी॑त् । उ॒पेति॑ । त्वा । ए॒ति ।
अ॒या॒नि । इति॑ । न । इ॒ह । लो॒कः । अ॒स्ति । इति॑ । अ॒ब्रवी॑त् । सः ।
वि॒श्व॒क॒र्मा॒ण॒मि॒ति॒ वि॒श्व॒-क॒र्मा॒णम् । अ॒ब्रवी॑त् । उ॒पेति॑ । त्वा । ए॒ति ।
अ॒या॒नि । इति॑ । के॒न । मा । उ॒पै॒ष्य॒सीत्यु॑प – ऐ॒ष्य॒सि । इति॑ ।
दि॒श्या॒भिः । इति॑ । अ॒ब्रवी॑त् । तम् । दि॒श्या॒भिः । उ॒पै॒दि॒त्यु॑प – ऐ॒त् ।
ताः । उ॒पेति॑ । अ॒ध॒त्त । ताः । दि॒शः । 20 (50)

5.7.5.5

ऽभ॒वन्थ् स॒ पर॑मे॒ष्ठी प्र॒जा॒प॒ति॒म॒ब्रवी॑दुप॒ त्वाऽऽ*या॒नीति॑ ने॒ह
लो॒कोऽस्ती॑त्य॒ब्रवी॑त् स॒ वि॒श्व॒क॒र्मा॒णं च॒ य॒ज्ञं चा॒ब्रवी॑दुप॒ वा॒मा ऽया॒नीति॑
ने॒ह लो॒कोऽस्ती॑त्य॒ब्रूता॑ऽ स॒ ए॒तां तृ॒तीयां चि॒ति॒म॒प॒श्य॑त् ता॒मु॒पा॒ध॒त्त
तद॒सा॒व॒भ॒व॒त् स आ॒दि॒त्यः प्र॒जा॒प॒ति॒-म॒ब्रवी॑दुप॒ त्वा-[] 21

5.7.5.5 - Padam

अ॒भव॒न् । सः । पर॒मे॒ष्ठी । प्र॒जा॒प॒ति॒मि॒ति॒ प्र॒जा-प॒ति॒म् । अ॒ब्र॒वी॒त् ।
उ॒पे॒ति॒ । त्वा । ए॒ति॒ । अ॒या॒नि॒ । इ॒ति॒ । न । इ॒ह । लो॒कः । अ॒स्ति॒ ।
इ॒ति॒ । अ॒ब्र॒वी॒त् । सः । वि॒श्व॒क॒र्मा॒ण॒मि॒ति॒ वि॒श्व - क॒र्मा॒ण॒म् । च ।
य॒ज्ञ॒म् । च । अ॒ब्र॒वी॒त् । उ॒पे॒ति॒ । वा॒म् । ए॒ति॒ । अ॒या॒नि॒ । इ॒ति॒ । न ।
इ॒ह । लो॒कः । अ॒स्ति॒ । इ॒ति॒ । अ॒ब्रू॒ता॒म् । सः । ए॒ता॒म् । तृ॒तीया॒म् ।
चि॒ति॒म् । अ॒प॒श्य॒त् । ता॒म् । उ॒पे॒ति॒ । अ॒ध॒त्त॒ । तत् । अ॒सौ ।
अ॒भव॒त् । सः । आ॒दि॒त्यः । प्र॒जा॒प॒ति॒मि॒ति॒ प्र॒जा-प॒ति॒म् । अ॒ब्र॒वी॒त् ।
उ॒पे॒ति॒ । त्वा । 21 (50)

5.7.5.6

ऽऽया॒नी॒ति॒ ने॒ह लो॒को॒ऽस्ती॒त्य॒ब्र॒वी॒त् स वि॒श्व॒क॒र्मा॒णं च य॒ज्ञं
चा॒ब्र॒वी॒दुप॒ वा॒मा॒ऽया॒नी॒ति॒ ने॒ह लो॒को॒ऽस्ती॒त्य॒ब्रू॒ता॒म् स
पर॒मे॒ष्ठी॒न॒म॒ब्र॒वी॒दुप॒ त्वा॒ऽया॒नी॒ति॒ के॒न मो॒पै॒ष्य॒सी॒ति॒ लो॒कं
पृ॒ण॒ये॒त्य॒ब्र॒वी॒त् तं लो॒कं पृ॒ण॒यो॒पै॒त् तस्मा॒द॒या॒त॒या॒म्नी लो॒कं
पृ॒णा॒ऽया॒त॒या॒मा ह्य॒सा- [] 22

5.7.5.6 - Padam

ए॒ति । अ॒या॒नि । इ॒ति । न । इ॒ह । लो॒कः । अ॒स्ति । इ॒ति । अ॒ब्र॒वीत् ।
सः । वि॒श्व॒क॒र्मा॒ण॒मि॒ति वि॒श्व – क॒र्मा॒ण॒म् । च । य॒ज्ञ॒म् । च ।
अ॒ब्र॒वीत् । उ॒पे॒ति । वा॒म् । ए॒ति । अ॒या॒नि । इ॒ति । न । इ॒ह ।
लो॒कः । अ॒स्ति । इ॒ति । अ॒ब्रू॒ता॒म् । सः । प॒र॒मे॒ष्ठि॒न॒म् । अ॒ब्र॒वीत् ।
उ॒पे॒ति । त्वा । ए॒ति । अ॒या॒नि । इ॒ति । के॒न । मा ।
उ॒पै॒ष्य॒सी॒त्यु॒प – ऐ॒ष्य॒सि । इ॒ति । लो॒कं॒पृ॒ण॒ये॒ति लो॒कं – पृ॒ण॒या ॥
इ॒ति । अ॒ब्र॒वीत् । तम् । लो॒कं॒पृ॒ण॒ये॒ति लो॒कं – पृ॒ण॒या ॥
उ॒पै॒दि॒त्यु॒प – ऐ॒त् । तस्मा॑त् । अ॒या॒त॒या॒म्नी॒त्य॒या॒त – या॒म्नी ।
लो॒कं॒पृ॒णे॒ति लो॒कं – पृ॒णा । अ॒या॒त॒या॒मे॒त्य॒या॒त – या॒मा । हि ।

असौ । 22 (50)

5.7.5.7

–वा॒दि॒त्य॒स्ता॒नृ॒ष॒यो ऽब्रु॒व॒न्नु॒प व आ॒ऽया॒मे॒ति के॒न न उ॒पै॒ष्य॒थे॒ति
भू॒म्ने॒त्य॒ब्रु॒व॒न् ता॒न् द्वा॒भ्यां चि॒ती॒भ्या॒मु॒पा॒य॒न्त् स प॒ञ्च॒चि॒ती॒कः
स॒म॒प॒द्य॒त य ए॒वं वि॒द्वान॒ग्निं चि॒नु॒ते भू॒या॒ने॒व भ॒व॒त्य॒भी॒मान्

लो॒काञ्ज॒यति॑ वि॒दुरे॑न॒ दे॒वा अथो॑ ए॒तासा॑मे॒व दे॒वता॑नाञ् सायु॒ज्यं
गच्छ॑ति । 23

5.7.5.7 - Padam

आ॒दि॒त्यः । तान् । ऋ॒षयः॑ । अ॒ब्रुव॑न् । उ॒पेति॑ । वः । ए॒ति । अ॒याम् ।
इति॑ । के॒न । नः । उ॒पैष्य॑थेत्युप – ऐ॒ष्यथ॑ । इति॑ । भू॒म्ना । इति॑ ।
अ॒ब्रुव॑न् । तान् । द्वा॒भ्याम् । चि॒ती॒भ्यामि॑ति चि॒ति – भ्याम् ।
उ॒पाय॑न्नित्युप – आ॒यन् । सः । पञ्च॑चि॒तीक॑ इति पञ्च॑-चि॒तीकः॑ ।
समि॑ति । अ॒प॒द्यत॑ । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ ।
भू॒यान् । ए॒व । भ॒वति॑ । अ॒भीति॑ । इ॒मान् । लो॒कान् । ज॒यति॑ ।
वि॒दुः । ए॒नम् । दे॒वाः । अथो॑ इति॑ । ए॒तासा॑म् । ए॒व । दे॒वता॑नाम् ।
सायु॒ज्यम् । गच्छ॑ति । 23 (45)

(तम॑सा – ऽ॒दि॒त्यो – ऽस्ती॑ति – दि॒श – आ॒दि॒त्यः

प्र॒जाप॑तिम॒ब्रवी॑दुप॒ त्वा – ऽसौ॑ – पञ्च॑च॒त्वारि॑ञ्शच्च) (A5)

5.7.6.1

वयो वा अ॒ग्निर्यद॑ग्नि॒चित् प॒क्षिणो॑ऽश्नी॒यात् तमे॒वाग्नि॑म॒द्यादा॒-
ति॒माच्छे॑त् सँव॒थ्सरं॑ व्र॒तं च॑रेत् सँव॒थ्सर॑ हि व्र॒तं ना॑ति प॒शुर्वा ए॒ष
यद॒ग्निर्हि॒नस्ति॒ खलु॒ वै तं प॒शुर्य॑ ए॒नं पु॒रस्ता॑त् प्र॒त्यञ्च॑मु॒पच॑रति
तस्मा॑त् प॒श्चात् प्रा॒ङ्मुप॑चर्य आ॒त्मनो॑ऽहि॒सायै॑ तेजो॑ऽसि तेजो॑ मे
यच्छ॑ पृथि॒वीं यच्छ॑ -[] 24

5.7.6.1 - Padam

वयः । वै । अ॒ग्निः । यत् । अ॒ग्नि॒चिदि॑त्यग्नि – चित् । प॒क्षिणः ।
अ॒श्नी॒यात् । तम् । ए॒व । अ॒ग्निम् । अ॒द्यात् । आ॒र्तिम् । ए॒ति ।
ऋ॒च्छेत् । सँव॒थ्सर॑मि॒ति सं – व॒थ्सर॑म् । व्र॒तम् । च॑रेत् ।
सँव॒थ्सर॑मि॒ति सं – व॒थ्सर॑म् । हि । व्र॒तम् । न । अ॒तीति॑ ।
प॒शुः । वै । ए॒षः । यत् । अ॒ग्निः । हि॒नस्ति॑ । खलु॑ । वै । तम् ।
प॒शुः । यः । ए॒नम् । पु॒रस्ता॑त् । प्र॒त्यञ्च॑म् ।
उ॒पच॑रतीत्यु॒प – च॑रति । तस्मा॑त् । प॒श्चात् । प्रा॒ङ् । उ॒पच॑र्य
इ॒त्यु॒प – च॑र्यः । आ॒त्मनः॑ । अ॒हि॒सायै॑ । तेजः॑ । अ॒सि । तेजः॑ ।

मे । यच्छ । पृथिवीम् । यच्छ । 24 (50)

5.7.6.2

पृथिव्यै॑ मा॒ पाहि॑ ज्योति॑रसि॒ ज्योति॑र्मे॒ यच्छान्तरि॑क्षं॒ यच्छान्तरि॑क्षान्मा
पाहि॑ सुव॑रसि॒ सुव॑र्मे॒ यच्छ॑ दि॒वं॒ यच्छ॑ दि॒वो मा॒ पाही॑त्याहै॒ताभि॑र्वा
इमे॒ लोका॑ वि॒धृता॑ यदे॒ता उप॑दधात्येषां॒ लोकानां॑ वि॒धृत्यै॑
स्वय॑मातृ॒ण्णा उप॑धाय॒ हिरण्ये॑ष्टका॒ उप॑दधातीमे॒ वै लोकाः॑
स्वय॑मातृ॒ण्णा ज्योति॑र्हिरण्यं॒ यथ् स्वय॑मातृ॒ण्णा उप॑धाय – [] 25

5.7.6.2 - Padam

पृथिव्यै॑ । मा॒ । पाहि॑ । ज्योतिः॑ । असि॑ । ज्योतिः॑ । मे॒ । यच्छ॑ ।
अन्तरि॑क्षम् । यच्छ॑ । अन्तरि॑क्षात् । मा॒ । पाहि॑ । सुवः॑ । असि॑ ।
सुवः॑ । मे॒ । यच्छ॑ । दि॒वम् । यच्छ॑ । दि॒वः । मा॒ । पाहि॑ । इति॑ ।
आह॑ । ए॒ताभिः॑ । वै । इमे॒ । लोकाः॑ । वि॒धृता॑ इति॑ वि – धृ॒ताः ।
यत् । ए॒ताः । उप॑दधातीत्युप – दधाति॑ । ए॒षाम् । लो॒कानाम्॑ ।
वि॒धृत्या॑ इति॑ वि – धृत्यै॑ । स्वय॑मातृ॒ण्णा इति॑ स्वयं – आतृ॒ण्णाः ।
उप॑धायेत्युप – धाय॑ । हिरण्ये॑ष्टका इति॑ हिरण्य – इष्ट॒काः । उपेति॑ ।

दधा॒ति । इ॒मे । वै । लो॒काः । स्व॒यमा॒तृ॒ण्णा इति॑ स्व॒यं-आ॒तृ॒ण्णाः ।

ज्यो॒तिः । हि॒र॒ण्य॒म् । यत् । स्व॒यमा॒तृ॒ण्णा इति॑ स्व॒यं - आ॒तृ॒ण्णाः ।

उप॒धाये॑त्युप - धाय । 25 (50)

5.7.6.3

हि॒र॒ण्ये॒ष्ट॒का उप॒दधा॑ती-मा॒ने॒वैता॑भि-लो॒का-ज्यो॒तिष्म॑तः कु॒रुते॑ऽथो

ए॒ताभि॑रे॒वास्मा॑ इ॒मे लो॒काः प्र भा॑न्ति या॒स्ते अ॒ग्ने सू॒र्ये रुच॑ उ॒द्यतो॑

दि॒वमा॑त॒न्वन्ति॑ र॒श्मि॒भिः । ता॒भिः सर्वा॑भी रु॒चे ज॒नाय॑ न॒स्कृ॒धि ।

या वो॑ दे॒वाः सू॒र्ये रु॒चो गो॒ष्वश्चे॑षु या रु॒चः । इन्द्रा॑ग्नी ता॒भिः

सर्वा॑भी रु॒चं नो॑ ध॒त्त बृ॒हस्प॑ते । रु॒चन्नो॑ धेहि-[] 26

5.7.6.3 - Padam

हि॒र॒ण्ये॒ष्ट॒का इति॑ हि॒र॒ण्य - इ॒ष्ट॒काः । उप॒दधा॑तीत्युप - दधा॒ति ।

इ॒मान् । ए॒व । ए॒ताभिः॑ । लो॒कान् । ज्यो॒तिष्म॑तः । कु॒रुते॑ ।

अथो॑ इति॑ । ए॒ताभिः॑ । ए॒व । अ॒स्मै । इ॒मे । लो॒काः । प्रेति॑ ।

भा॑न्ति । याः । ते । अ॒ग्ने । सू॒र्ये । रु॒चः । उ॒द्यत॑ इत्युत् - य॒तः ।

दि॒वम् । आ॒त॒न्वन्ती॑त्या - त॒न्वन्ति॑ । र॒श्मि॒भिरिति॑ र॒श्मि - भिः॑ ।

ताभिः । सर्वाभिः । रुचे । जनाय । नः । कृधि । याः । वः । देवाः ।
सूर्ये । रुचः । गोषु । अश्वेषु । याः । रुचः । इन्द्राग्नी
इतीन्द्र-अग्नी । ताभिः । सर्वाभिः । रुचम् । नः । धत्त । बृहस्पते ।
रुचम् । नः । धेहि । 26 (50)

5.7.6.4

ब्राह्मणेषु रुचः राजसु नस्कृधि ।
रुचं विश्वेषु शूद्रेषु मयि धेहि रुचा रुचं ।
द्वेधा वा अग्निं चिक्यानस्य यश इन्द्रियं गच्छत्यग्निं
वा चितमीजानं वा यदेता आहुतीर्जुहोत्यात्मन्नेव यश इन्द्रियं धत्त
ईश्वरो वा एष आर्तिमार्तोर्योऽग्निं चिन्वन्नधि क्रामति तत्त्वा यामि
ब्रह्मणा वन्दमान इति वारुण्यर्चा- [] 27

5.7.6.4 - Padam

ब्राह्मणेषु । रुचम् । राजस्विति राज - सु । नः । कृधि । रुचम् ।
विश्वेषु । शूद्रेषु । मयि । धेहि । रुचा । रुचम् । द्वेधा । वै ।
अग्निम् । चिक्यानस्य । यशः । इन्द्रियम् । गच्छति । अग्निम् । वा ।

चि॒तम् । ई॒जा॒नम् । वा । यत् । ए॒ताः । आ॒हु॒ती॒रि॒त्या – हु॒तीः ।
जु॒होति॑ । आ॒त्मन् । ए॒व । यशः॑ । इ॒न्द्रि॒यम् । ध॒त्ते । ई॒श्वरः॑ । वै ।
ए॒षः । आ॒र्तिम् । आ॒र्तो॒रि॒त्या – अ॒र्तोः॑ । यः । अ॒ग्निम् । चि॒न्वन् ।
अ॒धि॒क्राम॑तीत्यधि – क्राम॑ति । तत् । त्वा । या॒मि । ब्र॒ह्म॒णा ।
व॒न्द॒मानः॑ । इति॑ । वा॒रु॒ण्या । ऋ॒चा । 27 (50)

5.7.6.5

जु॒हु॒या॒च्छान्ति॑रे॒वैषा॑ ऽग्ने॒र्गु॒प्ति॒रा॒त्मनो॑ ह॒विष्कृ॑तो वा ए॒ष यो॑ऽग्निं
चि॒नु॒ते यथा॑ वै ह॒विः स्क्व॑न्दत्ये॒वं वा॑ ए॒ष स्क्व॑न्दति यो॑ऽग्निं चि॒त्वा
स्त्रि॒यमु॑पैति मै॒त्राव॑रु॒ण्याऽऽ॒मि॒क्षया॑ यजे॒त मै॒त्राव॑रु॒णता॑ –
मे॒वोपै॑त्या॒त्मनो॑ ऽस्क्व॑न्दाय यो वा अ॒ग्निमृ॑तु॒स्थां वै॒द॒तुर्ऋ॑तु॒रस्मै॑
क॒ल्प॒मान॑ एति प्रत्ये॒व ति॑ष्ठति सँव॒थ्स॒रो वा अ॒ग्निर्– [] 28

5.7.6.5 - Padam

जु॒हु॒या॒त् । शान्तिः॑ । ए॒व । ए॒षा । अ॒ग्नेः । गु॒प्तिः । आ॒त्मनः॑ ।
ह॒विष्कृ॑त इति ह॒विः – कृ॒तः । वै । ए॒षः । यः । अ॒ग्निम् । चि॒नु॒ते ।
यथा॑ । वै । ह॒विः । स्क्व॑न्दति । ए॒वम् । वै । ए॒षः । स्क्व॑न्दति । यः ।

अ॒ग्निम् । चि॒त्वा । स्त्रि॒यम् । उ॒पैती॒त्युप – ए॒ति । मै॒त्रावरु॑ण्येति
मै॒त्रा – वरु॑ण्या । आ॒मि॒क्षया॑ । य॒जेत॑ । मै॒त्रावरु॑णतामिति
मै॒त्रा – वरु॑णताम् । ए॒व । उ॒पेति॑ । ए॒ति । आ॒त्मनः॑ । अ॒स्कन्दा॑य ।
यः । वै । अ॒ग्निम् । ऋ॒तु॒स्था॒मित्यृ॑तु – स्था॒म् । वे॒द ।
ऋ॒तुर्. ऋ॒तुरि॒त्यृ॑तुः – ऋ॒तुः । अ॒स्मै । क॒ल्प॒मानः॑ । ए॒ति । प्र॒तीति॑ ।
ए॒व । ति॒ष्ठति॑ । सँ॒व॒त्सर॑ इति सं – व॒त्सरः॑ । वै । अ॒ग्निः । 28 (50)

5.7.6.6

ऋ॒तु॒स्था॒स्तस्य॑ व॒सन्तः॑ शि॒रो ग्री॒ष्मो दक्षि॑णः प॒क्षो वर्॒षाः
पु॒च्छं श॒रदु॑त्तरः प॒क्षो हे॒मन्तो॑ म॒ध्यं पू॒र्वप॑क्षा-श्चि॒तयो॑ऽप॒रप॑क्षाः
पु॒रीष॑-म॒होरा॒त्राणी॑ष्टका ए॒ष वा अ॒ग्निर्.ऋ॒तु॒स्था य॑ ए॒वं
वे॒द॒तुर्. ऋ॒तु॒रस्मै॑ क॒ल्प॒मान॑ ए॒ति प्र॒त्ये॒व ति॒ष्ठति॑ प्र॒जाप॑तिर्वा
ए॒तं ज्यै॑ष्ठ्य॒कामो॑ न्य॒धत्त॑ ततो॒ वै स॒ ज्यै॑ष्ठ्यम॒गच्छ॑द्य
ए॒वं वि॒द्वान॒ग्निं चि॒नुते॑ () ज्यै॑ष्ठ्यमे॒व ग॑च्छति । 29

5.7.6.6 - Padam

ऋ॒तु॒स्था॑ इत्यृ॒तु – स्थाः॑ । तस्य॑ । वस॒न्तः॑ । शि॒रः॑ । ग्री॒ष्मः॑ ।
दक्षि॑णः । पक्षः॑ । वर्॒षाः॑ । पु॒च्छम्॑ ॥ शर॑त् । उत्त॒र इत्यु॒त् – तरः॑ ।
पक्षः॑ । हे॒मन्तः॑ । मध्य॑म् । पूर्॒वपक्षा॑ इति॒ पूर्॒व – पक्षाः॑ । चि॒तयः॑ ।
अ॒पर॒पक्षा॑ इत्य॒पर – पक्षाः॑ । पु॒रीष॑म् । अ॒हो॒रा॒त्राणी॑त्य॒हः-रा॒त्राणि॑ ।
इष्ट॑काः । ए॒षः । वै । अ॒ग्निः । ऋ॒तु॒स्था॑ इत्यृ॒तु – स्थाः॑ । यः ।
ए॒वम् । वे॒द । ऋ॒तुर् ऋ॒तुरि॒त्यृ॒तुः – ऋ॒तुः । अ॒स्मै । क॒ल्प॑मानः ।
ए॒ति । प्र॒तीति॑ । ए॒व । तिष्ठ॑ति । प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा – प॒तिः । वै ।
ए॒तम् । ज्यैष्ठ्य॑काम इति॒ ज्यैष्ठ्य॑ – का॒मः । नी॒ति । अध॑त्त । त॒तः ।
वै । सः । ज्यैष्ठ्य॑म् ॥ अ॒गच्छ॑त् । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्निम् ।
चि॒नु॒ते () । ज्यैष्ठ्य॑म् । ए॒व । ग॒च्छ॑ति । 29 (53)

(पृ॒थि॒वीं यँ॑च्छ – यथ् स्व॑यमा॒तृ॒ण्णा उप॑धाय – धे॒ह्य – चा – ग्नि
– श्चि॑नु॒ते – त्री॑णि च) (A6)

5.7.7.1

यदाकू॑ताथ् सम॑सुस्रो॑द्धृदो॑ वा मन॑सो वा संभृ॑तं चक्षु॑षो वा ।
तमनु॑ प्रेहि॑ सुकृ॑तस्य लो॒कं यत्र॑ ऋषयः प्रथ॑मजा ये पुरा॑णाः ।
एत॑ꣳ सध॑स्थ परि॑ ते ददामि॑ यमावहा॑च्छेवधिं॑ जातवे॑दाः ।
अन्वा॑गन्ता यज्ञ॑पतिर्वो अत्र॑ तꣳ स्म जानी॑त परमे॑ व्योमन् ।
जानी॑तादेनं परमे॑ व्योमन् दे॒वाः सध॑स्था विद॑ रूपम॑स्य ।
॥
यदागच्छा॑त्- [] 30

5.7.7.1 - Padam

यत् । आकू॑तादित्या - कू॒तात् । सम॑सुस्रो॑दिति सं - असु॑स्रोत् ।
हृदः॑ । वा । मन॑सः । वा । संभृ॑तमिति सं - भृ॒तम् । चक्षु॑षः ।
वा । तम् । अनु॑ । प्रेति॑ । इहि॑ । सुकृ॑तस्येति सु - कृ॒तस्य ।
लो॒कम् । यत्र॑ । ऋषयः॑ । प्रथ॑मजा इति प्रथम-जाः । ये । पुरा॑णाः ।
एतम् । सध॑स्थेति सध - स्थ । परीति॑ । ते । ददामि॑ । यम् ।
आवहा॑दित्या - वहा॑त् । शेवधि॑मिति शेव - धिम् । जातवे॑दा इति
जात - वेदाः । अन्वा॑गन्तेत्यनु-आगन्ता । यज्ञ॑पतिरिति यज्ञ-पतिः ।

वः । अत्र । तम् । स्म । जानीत । परमे । व्योमन्निति वि-ओमन् ।
जानीतात् । एनम् । परमे । व्योमन्निति वि - ओमन् । देवाः ।
सधस्था इति सध - स्थाः । विद । रूपम् । अस्य । यत् ।
आगच्छादित्या - गच्छात् । 30 (50)

5.7.7.2

पथिभिर्देवयानैरिष्टापूर्ते कृणुतादाविरस्मै ।
सं प्र च्यवध्वमनु सं प्र याताग्ने पथो देवयानान् कृणुध्वं ।
अस्मिन्थ् सधस्थे अध्युत्तरस्मिन् विश्वे देवा यजमानश्च सीदत ।
प्रस्तरेण परिधिना सुचा वेद्या च बर्हिषा ।
ऋचेमं यज्ञं नो वह सुवर्देवेषु गन्तवे ।
यदिष्टं यत् परादानं यद्वत्तं या च दक्षिणा । त - [] 31

5.7.7.2 - Padam

पथिभिरिति पथि - भिः । देवयानैरिति देव - यानैः । इष्टापूर्ते
इतीष्टा-पूर्ते । कृणुतात् । आविः । अस्मै । सम् । प्रेति । च्यवध्वम् ।
अन्विति । सम् । प्रेति । यात । अग्ने । पथः ।

दे॒व॒या॒ना॒ना॒नि॒ति॒ दे॒व – या॒ना॒न् । कृ॒णु॒ध्व॒म् । अ॒स्मि॒न् ।
स॒ध॒स्थ॒ इति॑ स॒ध – स्थे॒ । अ॒धी॒ति॒ । उ॒त्तर॑स्मि॒न्नित्यु॑त् – त॒र॒स्मि॒न् ।
वि॒श्वे॑ ॥ दे॒वाः । य॒ज॒मा॒नः । च । सी॒द॒त । प्र॒स्त॒रे॒णेति॑ प्र – स्त॒रे॒ण ।
प॒रि॒धि॒ने॒ति॒ परि॑ – धि॒ना ॥ सु॒चा । वे॒द्या । च । ब॒र्हि॒षा ॥ ऋ॒चा ।
इ॒म॒म् । य॒ज्ञ॒म् । नः॑ । व॒ह । सु॒वः॑ । दे॒वेषु॑ । ग॒न्त॒वे॑ । यत् । इ॒ष्ट॒म् ।
यत् । प॒रा॒दा॒न॒मि॒ति॒ प॒रा – दा॒न॒म् । यत् । द॒त्त॒म् । या । च । द॒क्षि॒णा ।
तत् । 31 (50)

5.7.7.3

–द॒ग्नि॒र्वै॒श्व॒क॒र्म॒णः॑ सु॒व॒र्दे॒वेषु॑ नो॒ दध॑त् ।
ये॒ना स॒ह॒स्रं॑ व॒ह॒सि॑ ये॒ना॒ग्ने॒ सर्व॑वे॒दसं॑ ।
ते॒नेमं॑ य॒ज्ञं नो॒ व॒ह सु॒व॒र्दे॒वेषु॑ ग॒न्त॒वे॑ ।
ये॒ना॒ग्ने॒ दक्षि॑णा यु॒क्ता य॒ज्ञं व॒ह॒न्त्यृ॒त्वि॒जः॑ ।
ते॒नेमं॑ य॒ज्ञं नो॒ व॒ह सु॒व॒र्दे॒वेषु॑ ग॒न्त॒वे॑ ।
ये॒ना॒ग्ने॒ सु॒कृ॒तः॑ प॒था म॒धो॒र्धा॒रा॒ व्या॒न॒शुः॑ ।

ते॒नेमं॑ य॒ज्ञं नो॑ वह॒ सुव॑र्दे॒वेषु॑ गन्त॒वे () ।

यत्र॑ धा॒रा अन॑पे॒ता म॒धो॑र्घ॒तस्य॑ च॒ याः ।

तद॒ग्निर्वै॑श्व॒कर्म॑णः सुव॑र्दे॒वेषु॑ नो॑ दधत् । 32

5.7.7.3 - Padam

अ॒ग्निः । वै॒श्व॒कर्म॑ण इति॑ वै॒श्व – कर्म॑णः । सुवः॑ । दे॒वेषु॑ । नः॑ ।

दध॑त् । येन॑ । स॒हस्र॑म् । वह॑सि । येन॑ । अ॒ग्ने ।

सर्व॑वे॒दस॑मिति॑ सर्व॑ – वे॒दस॑म् । तेन॑ । इ॒मम् । य॒ज्ञम् । नः॑ । वह॑ ।

सुवः॑ । दे॒वेषु॑ । गन्त॒वे । येन॑ । अ॒ग्ने । दक्षि॑णाः । यु॒क्ताः । य॒ज्ञम् ।

वह॑न्ति । ऋ॒त्विजः॑ । तेन॑ । इ॒मम् । य॒ज्ञम् । नः॑ । वह॑ । सुवः॑ ।

दे॒वेषु॑ । गन्त॒वे । येन॑ । अ॒ग्ने । सु॒कृत॑ इति॑ सु – कृतः॑ । प॒था ।

म॒धोः । धा॒रा । व्या॒नशु॑रिति॑ वि – आ॒नशुः॑ । तेन॑ । इ॒मम् । य॒ज्ञम् ।

नः॑ । वह॑ । सुवः॑ । दे॒वेषु॑ । गन्त॒वे () । यत्र॑ । धा॒राः । अन॑पे॒ता

इत्य॑नप – इ॒ताः । म॒धोः । घृ॒तस्य॑ । च॒ । याः । तत् । अ॒ग्निः ।

वै॒श्व॒कर्म॑ण इति॑ वै॒श्व – कर्म॑णः । सुवः॑ । दे॒वेषु॑ । नः॑ ।

दधत् । 32 (64) (आगच्छात् – त – द्वयानशु स्तेनेमं यज्ञं नो वह
सुवर्देवेषु गन्तवे – चतुर्दश च) (A7)

5.7.8.1

यास्ते॑ अग्ने॑ समिधो॑ यानि॑ धाम॑ या जिह्वा॑ जातवेदो॑ यो अर्चिः॑ ।
ये ते॑ अग्ने॑ मेडयो॑ य इन्द्रवस्ते॑भिरात्मानं॑ चिनुहि॑ प्रजानन् ।
उत्थसन्नयज्ञो॑ वा एष॑ यदग्निः॑ किं वाऽहैतस्य॑ क्रियते॑
किं वा॑ न यद्वा॑ अध्वर्यु-रग्नेश्चिन्वन्-न्तरेत्यात्मनो॑ वै
तदन्तरेति॑ यास्ते॑ अग्ने॑ समिधो॑ यानि- [] 33

5.7.8.1 - Padam

याः । ते । अग्ने । समिध इति सं – इधः । यानि । धाम । या ।
जिह्वा । जातवेद इति जात-वेदः । यः । अर्चिः । ये । ते । अग्ने ।
मेडयः । ये । इन्द्रवः । तेभिः । आत्मानम् । चिनुहि । प्रजानन्निति॑
प्र – जानन् । उत्थसन्नयज्ञ इत्युत्थसन्न – यज्ञः । वै । एषः । यत् ।
अग्निः । किम् । वा । अह । एतस्य । क्रियते॑ । किम् । वा । न ।
यत् । वै । अध्वर्युः । अग्नेः । चिन्वन् । अन्तरेतीयन्तः – एति ।

आ॒त्म॒नः॑ । वै । तत् । अ॒न्तः । ए॒ति॒ । याः । ते॒ । अ॒ग्ने॒ ।

स॒मि॒ध इति॑ सं – इ॒धः । या॒नि॒ । 33 (50)

5.7.8.2

धा॒मे॒त्या॒है॒षा वा॒ अ॒ग्नेः॑ स्व॒यं चि॒तिर॒ग्निरे॒व तद॒ग्निं॑

चि॒नो॒ति॒ ना॒ध्व॒र्यु॒रा॒त्म॒नोऽन्त॑रेति॒ चत॑स्र आ॒शाः

प्र॒च॒र॒न्त्व॒ग्नय॑ इ॒मं नो॑ य॒ज्ञं न॑यतु प्र॒जा॒नन् ।

घृ॒तं पि॒न्व॒न्न॒ज॒रं सु॒वी॒रं ब्र॒ह्म स॒मि॒द्-भ॒व॒त्याहु॑तीनां ।

सु॒व॒र्गा॒य वा॒ ए॒ष लो॒का॒यो॒प धी॒यते॑ यत् कूर्मश्च॒त॒स्र आ॒शाः

प्र च॒र॒न्त्व॒ग्नय॑ इ॒त्याह॑-[] 34

5.7.8.2 - Padam

धा॒म । इति॑ । आ॒ह । ए॒षा । वै । अ॒ग्नेः॑ । स्व॒यं चि॒तिरिति॑

स्व॒यं – चि॒तिः । अ॒ग्निः । ए॒व । तत् । अ॒ग्नि॒म् । चि॒नो॒ति॒ । न ।

अ॒ध्व॒र्युः । आ॒त्म॒नः । अ॒न्तः । ए॒ति॒ । चत॑स्रः । आ॒शाः । प्रेति॑ ।

च॒र॒न्तु॒ । अ॒ग्नयः॑ । इ॒मम् । नः॑ । य॒ज्ञम् । न॑यतु । प्र॒जा॒न॒न्निति॑

प्र – जा॒न॒न् । घृ॒तम् । पि॒न्व॒न् । अ॒ज॒रम् । सु॒वी॒रमिति॑ सु॒-वी॒रम् ।

ब्र॒ह्म । समि॒दिति॑ सं – इत् । भव॑ति । आ॒हु॒तीना॑मित्या – हु॒तीना॑म् ।
सुव॑र्गायेति॑ सुवः – गा॒य । वै । ए॒षः । लो॒काय॑ । उ॒पेति॑ । धी॒यते॑ ।
यत् । कूर्मः॑ । चत॑स्रः । आ॒शाः । प्रेति॑ । च॒रन्तु॑ । अ॒ग्नयः॑ ।
इति॑ । आ॒ह । 34 (50)

5.7.8.3

दि॒श ए॒वैतेन॑ प्र जा॒नाती॑मं नो॒ यज्ञं॑ नयतु प्र॒जान॑न्नित्याह सुव॑र्गस्य
लो॒कस्या॑भिनीत्यै ब्र॒ह्म समि॒द्-भव॑त्याहु॒तीना॑-मित्याह ब्र॒ह्मणा॑ वै
दे॒वाः सुव॑र्गं लो॒कमा॑यन् यद्-ब्र॒ह्मण्व॑त्योप॒दधा॑ति ब्र॒ह्मणै॑व तद्-
यज॑मानः सुव॑र्गं लो॒कमे॑ति प्र॒जाप॑तिर्वा ए॒ष यद॑ग्निस्तस्य प्र॒जाः
प॒शवः॑ छन्दा॒सि रू॒पं स॒र्वान् वर्णा॑निष्ट॒कानां॑ () कुर्या॑द् रू॒पेणै॑व
प्र॒जां प॒शून् छन्दा॒स्यव॑ रुन्धेऽथो॑ प्र॒जाभ्य॑ ए॒वैनं॑ प॒शुभ्यः॑ छन्दा॒भ्यो
ऽव॑रुद्ध्य चिनुते । 35

5.7.8.3 - Padam

दि॒शः । ए॒व । ए॒तेन॑ । प्रेति॑ । जा॒नाति॑ । इ॒मम् । नः॑ । य॒ज्ञम् ।
नय॑तु । प्र॒जान॑न्निति॑ प्र – जा॒नन् । इति॑ । आ॒ह । सुव॑र्गस्येति॑

सुवः – गस्य । लोकस्य । अभिनीत्या इत्यभि – नीत्यै । ब्रह्म ।
समिदिति सं – इत् । भवति । आहुतीनामित्या – हूतीनाम् । इति ।
आह । ब्रह्मणा । वै । देवाः । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् ।
आयन् । यत् । ब्रह्मण्वत्येति ब्रह्मण् – वत्या । उपदधातीत्युप
– दधाति । ब्रह्मणा । एव । तत् । यजमानः । सुवर्गमिति
सुवः – गम् । लोकम् । एति । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । वै ।
एषः । यत् । अग्निः । तस्य । प्रजा इति प्र – जाः । पशवः ।
छन्दांसि । रूपम् । सर्वान् । वर्णान् । इष्टकानाम् () । कुर्यात् ।
रूपेण । एव । प्रजामिति प्र – जाम् । पशून् । छन्दांसि । अवेति ।
रुन्धे । अथो इति । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः । एव । एनम् ।
पशुभ्य इति पशु – भ्यः । छन्दोभ्य इति छन्दः – भ्यः ।
अवरुध्येत्यव – रुध्य । चिनुते । 35 (66)

(यान्य – गन्य इत्याहे – ष्टकानां – षोडश च) (A8)

5.7.9.1

मयि गृह्णाम्यग्रे अग्निं रायस्पोषाय सुप्रजास्त्वाय सुवीर्याय ।

मयि॑ प्र॒जां मयि॑ वर्चो॑ द॒धाम्य॑रि॒ष्टाः स्या॑म त॒नुवा॑ सु॒वीराः॑ ।
यो नो॑ अ॒ग्निः पि॒तरो॑ हृ॒त्स्वन्त॑रम॒र्त्यो म॒र्त्याँ॑ आवि॒वेश॑ ।
तमा॑त्मन् परि॑ गृह्णीमहे॑ वयं॑ मा सो॑ अस्माँ॑ अव॒हाय॑ परा॑ गात् ।
यद॑ध्व॒र्युरा॑त्मन् अ॒ग्निम॑-गृही॒त्वा अ॒ग्निं चि॒नुया॑द्यो॒ऽस्य॑
स्वो॑ऽग्निस्तमपि॑ – [] 36

5.7.9.1 - Padam

मयि॑ । गृ॒ह्णामि॑ । अ॒ग्ने॑ । अ॒ग्निम् । रा॒यः । पो॒षाय॑ । सु॒प्र॒जास्त्वाये॑ति
सु॒प्र॒जाः – त्वा॑य । सु॒वीर्या॑येति॑ सु – वी॒र्या॑य । मयि॑ । प्र॒जामि॑ति
प्र – जा॑म् । मयि॑ । वर्चः॑ । द॒धामि॑ । अ॒रि॒ष्टाः । स्या॑म । त॒नुवा॑ ।
सु॒वीरा॑ इति॑ सु – वी॒राः । यः । नः । अ॒ग्निः । पि॒तरः॑ । हृ॒त्स्वति॑
हृत् – सु॑ । अ॒न्तः । अ॒म॒र्त्यः । म॒र्त्यान् । आ॒वि॒वेशे॑त्या – वि॒वेश॑ ।
तम् । आ॒त्मन् । प॒रीति॑ । गृ॒ह्णीम॑हे । व॒यम् । मा । सः । अ॒स्मान् ।
अ॒व॒हाये॑त्यव – हा॑य । प॒रेति॑ । गा॒त् । यत् । अ॒ध्व॒र्युः । आ॒त्मन् ।
अ॒ग्निम् । अ॒गृही॑त्वा । अ॒ग्निम् । चि॒नुया॑त् । यः । अ॒स्य । स्वः ।

अ॒ग्निः । तम् । अ॒पी॒ति । 36 (50)

5.7.9.2

यज॑मानाय चि॒नुया॑द॒ग्निं ख॒लु वै प॒शवोऽनू॑प तिष्ठ॑न्तेऽप॒क्रामु॑का
अ॒स्मात् प॒शवः॑ स्यु॒र्मयि॑ गृ॒ह्णाम्य॑ग्रे अ॒ग्निमि॑त्याहाऽऽत्म॑न्नेव
स्वम॑ग्निं दा॒धार ना॒स्मात् प॒शवोऽप॑ क्राम॑न्ति ब्र॒ह्मवा॑दिनो॒ वद॑न्ति
यन्मृ॑च्चाऽऽप॒श्चाग्ने॑रनाद्यमथ कस्मान्मृ॑दा चा॒द्भिश्चा॒ग्निश्ची॑यत

इति॑ यद॒द्भिः सं यौ – [] 37

5.7.9.2 - Padam

यज॑मानाय । चि॒नुया॑त् । अ॒ग्निम् । ख॒लु । वै । प॒शवः॑ । अनु॑ ।
उपे॑ति । तिष्ठ॑न्ते । अप॒क्रामु॑का इत्यप – क्रामु॑काः । अ॒स्मात् ।
प॒शवः॑ । स्युः॑ । मयि॑ । गृ॒ह्णामि॑ । अ॒ग्रे । अ॒ग्निम् । इति॑ । आह॑ ।
आ॒त्मन् । ए॒व । स्वम् । अ॒ग्निम् । दा॒धार । न । अ॒स्मात् । प॒शवः॑ ।
अपे॑ति । क्राम॑न्ति । ब्र॒ह्मवा॑दिन इति॑ ब्र॒ह्म-वा॑दिनः । वद॑न्ति । यत् ।
मृत् । च । आपः॑ । च । अ॒ग्नेः । अ॒नाद्य॑म् । अथ॑ । कस्मा॑त् ।
मृदा॑ । च । अ॒द्भिरि॑त्यत्-भिः । च । अ॒ग्निः । ची॒यते॑ । इति॑ । यत् ।

अ॒द्भिरि॒त्यत् – भिः । स॒यौती॑ति सं – यौति । 37 (50)

5.7.9.3

–त्यापो॑ वै सर्वा॑ दे॒वता॑ दे॒वता॑भिरे॒वैन॑ꣳ सꣳ सृ॒जति॑
यन्मृ॒दा चि॒नोती॑यं वा अ॒ग्निर्वै॑श्वा॒नरो॑ऽग्नि॒नैव॑ तद॒ग्निं चि॒नोति॑
ब्र॒ह्मवा॑दिनो॑ वदन्ति॑ यन्मृ॒दा चा॒द्भिश्चा॒ग्निश्ची॒यते॑ऽथ
कस्मा॑द॒ग्निरु॑च्यत इति॑ यच्छ॒न्दोभि॑–श्चि॒नोत्य॒ग्नयो॑ वै छ॒न्दाꣳसि॑
तस्मा॑द॒ग्निरु॑च्यतेऽथो॑ इ॒यं वा अ॒ग्निर्वै॑श्वा॒नरो॑ य – [] 38

5.7.9.3 - Padam

आपः॑ । वै । सर्वाः॑ । दे॒वताः॑ । दे॒वता॑भिः । ए॒व । ए॒नम् । समि॑ति ।
सृ॒जति॑ । यत् । मृ॒दा । चि॒नोति॑ । इ॒यम् । वै । अ॒ग्निः । वैश्वा॒नरः ।
अ॒ग्निना॑ । ए॒व । तत् । अ॒ग्निम् । चि॒नोति॑ । ब्र॒ह्मवा॑दिन इति॑
ब्र॒ह्म – वा॒दिनः॑ । वद॑न्ति । यत् । मृ॒दा । च । अ॒द्भिरि॒त्यत् – भिः ।
च । अ॒ग्निः । ची॒यते॑ । अथ॑ । कस्मा॑त् । अ॒ग्निः । उ॒च्यते॑ । इति॑ ।
यत् । छ॒न्दोभि॑रिति॑ छ॒न्दः – भिः । चि॒नोति॑ । अ॒ग्नयः॑ । वै ।
छ॒न्दाꣳसि॑ । तस्मा॑त् । अ॒ग्निः । उ॒च्यते॑ । अथो॑ इति॑ । इ॒यम् । वै ।

अ॒ग्निः । वै॒श्वान॑रः । यत् । 38 (50)

5.7.9.4

–न्मृ॒दा चि॒नोति॑ तस्मा॑द॒ग्निरु॑च्यते हिर॒ण्येष्ट॑का उप॑ दधाति ज्योतिर्वै
हिर॒ण्यं ज्योति॑रेवाऽस्मिन् दधात्यथो तेजो॑ वै हिर॒ण्यं तेज॑
एवाऽऽत्मन् धत्ते यो वा अ॒ग्निः सर्व॑तो॒मुखं॑ चिनुते सर्वासु
प्रजा॑स्वन्नम॒ति सर्वा॑ दि॒शोऽभि॑ जयति गाय॒त्रीं पु॒रस्ता॑दुप॑ दधाति
त्रि॒ष्टुभं॑ दक्षि॒णतो॑ जगतीं प॒श्चादनु॑ष्टुभमुत्तरतः पङ्क्तिं मध्य एष वा ()
अ॒ग्निः सर्व॑तो॒मुखस्तं॑ य ए॒वं वि॒द्वाञ्चि॑नुते सर्वासु प्रजा॑स्वन्नम॒ति
सर्वा॑ दि॒शोऽभि॑ जयत्यथो दि॒श्येव॑ दि॒शं प्र॑ वयति तस्माद्–दि॒शि
दिक् प्रो॒ता ॥ 39

5.7.9.4 - Padam

मृ॒दा । चि॒नोति॑ । तस्मा॑त् । अ॒ग्निः । उ॒च्यते॑ । हिर॒ण्येष्ट॑का इति
हिर॒ण्य – इष्ट॑काः । उपेति॑ । दधाति॑ । ज्योतिः॑ । वै । हिर॒ण्यम् ।
ज्योतिः॑ । ए॒व । अ॒स्मिन् । दधाति॑ । अथो॑ इति । तेजः॑ । वै ।
हिर॒ण्यम् । तेजः॑ । ए॒व । आ॒त्मन् । धत्ते॑ । यः । वै । अ॒ग्निम् ।

सर्वतो॑मुखमिति॑ सर्वतः॑ – मुखम् । चिनु॑ते । सर्वासु॑ । प्रजा॑स्विति
 प्र – जा॑सु । अन्नम् । अ॒त्ति । सर्वाः॑ । दि॒शः । अ॒भीति॑ । ज॒यति॑ ।
 गा॒यत्रीम् । पु॒रस्ता॑त् । उ॒पेति॑ । द॒धाति॑ । त्रि॒ष्टुभम् । दक्षि॑णतः ।
 ज॒गती॑म् । पश्चा॑त् । अ॒नुष्टु॒भमित्यनु॑-स्तु॒भम् । उत्तर॑त इत्यु॒त्-तर॑तः ।
 प॒ङ्क्तिम् । म॒ध्ये । ए॒षः । वै () । अ॒ग्निः । सर्वतो॑मुख इति॑
 सर्वतः॑ – मुखः॑ । तम् । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । चिनु॑ते । सर्वासु॑ ।
 प्रजा॑स्विति प्र-जा॑सु । अन्नम् । अ॒त्ति । सर्वाः॑ । दि॒शः । अ॒भीति॑ ।
 ज॒यति॑ । अथो॑ इति॑ । दि॒शि । ए॒व । दि॒शम् । प्रेति॑ । व॒यति॑ ।
 तस्मा॑त् । दि॒शि । दिक् । प्रो॒तेति॑ प्र – उ॒ता । 39 (75)

(अ॒पि-स॒यौति॑-वै॒श्वानरो॑ य-देष॑ वै-पञ्च॑वि॒ंशतिश्च॑) (A9)

5.7.10.1

प्रजा॑पति॒रग्नि॑म॒सृज॑त सौ॒ऽस्मात् सृष्टः॑ प्राङ् प्रा॒ऽद्रव॑त् तस्मा॑ अ॒श्वं
 प्र॒त्यास्य॑त् स दक्षि॑णा॒ऽऽव॑र्तत तस्मै॑ वृ॒ष्णिं प्र॒त्यास्य॑त् स
 प्र॒त्यङ्मु॑त्त॒ऽऽव॑र्तत तस्मा॑ ऋष॒भं प्र॒त्यास्य॑त् स उ॒दङ्मु॑त्त॒ऽऽव॑र्तत
 तस्मै॑ ब॒स्तं प्र॒त्यास्य॑त् स ऊ॒र्ध्वो॑ऽद्रव॑त् तस्मै॑ पु॒रुषं॑

॥
प्र॒त्यास्य॑द्यत् प॒शु॒शी॒र्षा॒ण्यु॒प॒द॒धा॒ति॒ स॒र्व॒त॒ ए॒वैन॑-[] 40

5.7.10.1 - Padam

प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति॒ प्र॒जा॒ - प॒तिः॑ । अ॒ग्नि॒म् । अ॒सृ॒ज॒त॒ । सः॑ । अ॒स्मात् ।
सृ॒ष्टः॑ । प्रा॒ङ् । प्रै॒ति॑ । अ॒द्र॒व॒त् । त॒स्मै॑ ॥ अ॒श्व॒म् । प्र॒ती॒ति॑ । आ॒स्य॒त् ।
सः॑ । द॒क्षि॒णा॒ । ए॒ति॑ । अ॒व॒र्त॒त॒ । त॒स्मै॑ ॥ वृ॒ष्णि॒म् । प्र॒ती॒ति॑ ।
आ॒स्य॒त् । सः॑ । प्र॒त्य॒ङ् । ए॒ति॑ । अ॒व॒र्त॒त॒ । त॒स्मै॑ ॥ ऋ॒ष॒भ॒म् ।
प्र॒ती॒ति॑ । आ॒स्य॒त् । सः॑ । उ॒द॒ङ् । ए॒ति॑ । अ॒व॒र्त॒त॒ । त॒स्मै॑ ॥ ब॒स्त॒म् ।
प्र॒ती॒ति॑ । आ॒स्य॒त् । सः॑ । ऊ॒र्ध्वः॑ । अ॒द्र॒व॒त् । त॒स्मै॑ ॥ पु॒रु॒ष॒म् ।
प्र॒ती॒ति॑ । आ॒स्य॒त् । यत् । प॒शु॒शी॒र्षा॒णी॒ति॑ प॒शु॒ - शी॒र्षा॒णि॑ ।
उ॒प॒द॒धा॒ती॒त्यु॒प॒ - द॒धा॒ति॑ । स॒र्व॒तः॑ । ए॒व॒ । ए॒न॒म् । 40 (50)

5.7.10.2

म॒व॒रु॒द्ध्य॑ चि॒नु॒त॒ ए॒ता॒ वै॒ प्रा॒ण॒भृ॒त॒-श्चक्षु॑ष्म॒ती॒रि॒ष्ट॒का॒ यत् प॒शु॒शी॒र्षा॒णि॑
यत् प॒शु॒शी॒र्षा॒ण्यु॒प॒द॒धा॒ति॒ ता॒भि॒रे॒व॒ य॒ज॒मा॒नो॒ऽमु॒ष्मिन् लो॒के॑
प्रा॒णि॒त्य॒थो॒ ता॒भि॒रे॒वा॒स्मा॒ इ॒मे॒ लो॒काः॑ प्र॒ भा॒न्ति॑ मृ॒दा॒ऽभि॒लि॒प्यो॒प॑
द॒धा॒ति॒ मे॒ध्य॒त्वा॒य॒ प॒शु॒र्वा॒ ए॒ष॒ य॒द॒ग्नि॒र॒न्नं॑ प॒श॒व॒ ए॒ष॒ ख॒लु॒ वा॒

अ॒ग्निर्यत् प॒शु॒शीर्॒षाणि॑ यं का॒मये॑त क॒नीयो॑ऽस्यान्न॒ ७ – [] 41

5.7.10.2 - Padam

अ॒वरु॑ध्येत्य॒व – रु॑ध्य । चि॒नुते॑ । ए॒ताः । वै ।
प्रा॒णभृ॑त इति॑ प्रा॒ण – भृ॑तः । चक्षु॑ष्मतीः । इष्ट॑काः । यत् ।
प॒शु॒शीर्॒षाणीति॑ प॒शु – शी॒र्षाणि॑ । यत् । प॒शु॒शीर्॒षाणीति॑
प॒शु – शी॒र्षाणि॑ । उप॑दधातीत्युप – दधा॑ति । ताभिः॑ । ए॒व ।
यज॑मानः । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । प्रेति॑ । अ॒निति॑ । अथो॑ इति॑ ।
ताभिः॑ । ए॒व । अ॒स्मै । इ॒मे । लो॒काः । प्रेति॑ । भान्ति॑ । मृ॒दा ।
अ॒भिलि॑प्येत्य॒भि – लि॑प्य । उपेति॑ । दधा॑ति । मे॒ध्यत्वा॑येति॑
मे॒ध्य-त्वा॑य । प॒शुः । वै । ए॒षः । यत् । अ॒ग्निः । अ॒न्नम् । प॒शवः॑ ।
ए॒षः । खलु॑ । वै । अ॒ग्निः । यत् । प॒शु॒शीर्॒षाणीति॑
प॒शु-शी॒र्षाणि॑ । यम् । का॒मये॑त । क॒नीयः॑ । अ॒स्य ।
॥
अ॒न्नम् । 41 (50)

5.7.10.3

स्यादिति॑ सं॒तरां॑ तस्य॑ प॒शु॒शीर्॒षा॒ण्यु॒प॑ द॒ध्यात् क॒नी॒य ए॒वास्या॑न्नं
भवति॑ यं का॒मये॑त॒ समा॑व॒दस्या॑न्नं॑ स्यादिति॑ म॒ध्यत॑स्तस्यो॒प द॒ध्यात्
समा॑व॒दे॒वास्या॑न्नं॑ भवति॑ यं का॒मये॑त॒ भूयो॑ऽस्याऽन्नं॑ स्यादित्यन्ते॑षु
तस्य॑ व्यु॒दूह्यो॑प॒ दध्या॑दन्तत॒ एवा॑स्मा॒ अन्न॑मव॒ रुन्धे॑ भूयो॑ऽस्यान्नं॑

भवति () । 42

5.7.10.3 - Padam

स्यात् । इति॑ । सं॒तरा॑मिति॑ सं – त॒राम् । तस्य॑ । प॒शु॒शीर्॒षा॒णीति॑
प॒शु – शीर्॒षा॒णि । उपे॑ति । द॒ध्यात् । क॒नी॒यः । ए॒व । अ॒स्य ।
अ॒न्नम् । भ॒वति॑ । यम् । का॒मये॑त । स॒मा॒वत् । अ॒स्य । अ॒न्नम् ।
स्यात् । इति॑ । म॒ध्यतः॑ । तस्य॑ । उपे॑ति । द॒ध्यात् । स॒मा॒वत् । ए॒व ।
अ॒स्य । अ॒न्नम् । भ॒वति॑ । यम् । का॒मये॑त । भू॒यः । अ॒स्य । अ॒न्नम् ।
स्यात् । इति॑ । अ॒न्ते॑षु । तस्य॑ । व्यु॒दूह्ये॑ति वि – उ॒दूह्य॑ । उपे॑ति ।
द॒ध्यात् । अ॒न्ततः॑ । ए॒व । अ॒स्मै । अ॒न्नम् । अ॒वे॑ति । रु॒न्धे । भू॒यः ।
अ॒स्य । अ॒न्नम् । भ॒वति॑ () । 42 (50)

(ए॒न- म॒स्यान्नं॑ – भू॒योऽस्याऽन्नं॑ भवति) (A10)

5.7.11.1

स्ते॒गान् द॒ष्ट्राभ्यां॑ म॒ण्डूकान्॑ जं॒भ्येभि॑राद॒कां-खा॑देनोर्ज॒
स॒ सू॒देनाऽर॑ण्यं जा॒बीले॑न मृदं ब॒र्स्वेभिः॑ श॒र्करा॑भिरव॒काम॑व॒काभिः॑
श॒र्करा॑मु॒त्सादे॑न जि॒ह्वाम॑व॒क्रन्दे॑न तालु॒ सर॑स्वतीं जि॒ह्वाग्रे॑ण । 43

5.7.11.1 - Padam

स्ते॒गान् । द॒ष्ट्राभ्याम् । म॒ण्डूकान् । जं॒भ्येभिः । आ॒द॒काम् ।
खा॑देन । ऊ॒र्जम् । स॒ सू॒देने॑ति सं-सू॒देन॑ । अ॒र॒ण्यम् । जा॒बीले॑न ।
मृ॒दम् । ब॒र्स्वेभिः । श॒र्करा॑भिः । अ॒व॒काम् । अ॒व॒काभिः । श॒र्करा॑म् ।
उ॒त्सादे॑नेत्युत् – सा॒देन॑ । जि॒ह्वाम् । अ॒व॒क्रन्दे॑नेत्यव – क्र॒न्देन॑ ।
ता॒लुम् । सर॑स्वतीम् । जि॒ह्वाग्रे॑णेति जि॒ह्वा – अ॒ग्रेण॑ । 43 (22)

(स्ते॒गान् – द्वावि॑शतिः) (A11)

5.7.12.1

वाज॒ ह॒नूभ्या॑मप आ॒स्ये॑नाऽऽ*दि॒त्या-ञ्छ॑मश्रु॒भि-रु॒प॒याम॑-
म॒धरे॑णोष्ठे॒न स॒दुत्तरे॑णान्तरे॒णा-नू॒काशं॑ प्र॒काशे॑न बा॒ह्य स्त॑नयि॒तुं

निर्बा॑धेन॒ सूर्या॑ग्नी चक्षु॑भ्यां वि॒द्युतौ॑ क॒नान॑काभ्याम॒शनिं॑ म॒स्तिष्के॑ण
बलं॑ मज्ज॑भिः । 44

5.7.12.1 - Padam

वा॒जम् । ह॒नू॒भ्यामि॑ति ह॒नु – भ्या॑म् । अ॒पः । आ॒स्ये॑न । आ॒दि॒त्यान् ।
श्म॑श्रुभि॒रिति॑ श्म॑श्रु – भिः । उ॒प॒या॒ममि॑त्यु॒प – या॒मम् । अ॒ध॒रेण॑ ।
ओ॒ष्ठेन॑ । स॒त् । उ॒त्त॒रे॒णे॒त्युत् – त॒रेण॑ । अ॒न्त॒रेण॑ ।
अ॒नू॒का॒शमि॑त्यनु – का॒शम् । प्र॒का॒शे॒नेति॑ प्र – का॒शेन॑ । बा॒ह्यम् ।
स्त॒नयि॑त्तुम् । निर्बा॑धेनेति॒ निः – बा॑धेन । सूर्या॑ग्नी इति॒ सूर्य॑ – अ॒ग्नी ।
चक्षु॑भ्यामि॒ति चक्षुः॑ – भ्या॑म् । वि॒द्युता॑विति॒ वि – द्यु॑तौ ।
क॒नान॑काभ्याम् । अ॒शनि॑म् । म॒स्तिष्के॑ण । ब॒लम् । म॒ज्जभि॑रिति॒
म॒ज्ज – भिः । 44 (25) (वा॒जं प॒ञ्चवि॑ंशतिः) (A12)

5.7.13.1

कू॒र्मा – ज्छ॒फैर॑च्छ॒लाभिः॑ क॒पिज्ज॑लान्त्साम॒ कु॒ष्ठिका॑भिर्ज॒वं
ज॒ङ्घा॑भि॒रग॑दं जा॒नुभ्यां॑ वी॒र्यं॑ कु॒हाभ्यां॑ भ॒यं प्र॑चा॒लाभ्यां॑
गु॒होप॑पक्षाभ्या – म॒श्विना॑व॒ सा॒भ्याम॑दि॒ति शी॒र्ष्णा निर्ऋ॑तिं

निर्जाल्मकेन शीर्ष्णा । 45

5.7.13.1 - Padam

कूर्मान् । शफैः । अच्छलाभिः । कपिञ्जलान् । साम् । कुष्ठिकाभिः ।
जवम् । जङ्घाभिः । अगदम् । जानुभ्यामिति जानु-भ्याम् । वीर्यम् ।
कुहाभ्याम् । भयम् । प्रचालाभ्यामिति प्र - चालाभ्याम् । गुहा ।
उपपक्षाभ्यामित्युप - पक्षाभ्याम् । अश्विनौ । अञ्साभ्याम् ।
अदितिम् । शीर्ष्णा । निर्ऋतिमिति निः - ऋतिम् । निर्जाल्मकेनेति
निः-जाल्मकेन । शीर्ष्णा । 45 (23)

(कूर्मान्-त्रयोविंशतिः) (A13)

5.7.14.1

योक्त्रं गृद्धाभिर्युगमानतेन चित्तं मन्याभिः संक्रोशान् प्राणैः
प्रकाशेन त्वचं पराकाशेनान्तरां मशकान् केशैरिन्द्रः स्वपसा
वहेन बृहस्पतिः शकुनिसादेन रथमुष्णिहाभिः । 46

5.7.14.1 - Padam

यो॒क्त्र॑म् । गृ॒द्ध्रा॑भिः । यु॒गम् । आ॒न॒ते॒ने॒त्या – न॒तेन॑ । चि॒त्त॑म् ।
म॒न्या॑भिः । सं॒क्रो॒शानि॑ति सं – क्रो॒शान् । प्रा॒णैरि॑ति प्र – अ॒नैः ।
प्र॒काशे॑नेति प्र – का॒शेन॑ । त्वच॑म् । प॒राका॑शेनेति प॒रा – का॒शेन॑ ।
अ॒न्तरा॑म् । म॒शका॑न् । कै॒शैः । इ॒न्द्रम् । स्व॒प॒सेति॑ सु – अ॒प॒सा ।
व॒हेन॑ । बृ॒ह॒स्पति॑म् । श॒कु॒निसा॑देनेति श॒कु॒नि – सा॒देन॑ । रथ॑म् ।
उ॒ष्णिहा॑भिः । 46 (21) (यो॒क्त्र – मे॒क॒वि॒शतिः॑) (A14)

5.7.15.1

मि॒त्राव॑रुणौ श्रो॒णी॒भ्यामि॒न्द्रा॒ग्नी शि॒ख॒ण्डा॒भ्यामि॒न्द्रा॒बृ॒ह॒स्पती॑
ऊ॒रु॒भ्यामि॒न्द्रा॒विष्णू॑ अ॒ष्टी॒वद्भ्या॑ स॒वि॒तारं॑ पु॒च्छे॑न
ग॒न्ध॒र्वा॒ज्छे॑पेना-फ॒सर॑सो मु॒ष्का॒भ्यां प॒व॒मानं॑ पा॒युना॑ प॒वि॒त्रं
पो॒त्रा॒भ्यामा॒क्रम॑णं स्थू॒रा॒भ्यां प्र॒ति॒क्रम॑णं कु॒ष्ठा॒भ्यां । 47

5.7.15.1 - Padam

मि॒त्राव॑रुणा॒विति॑ मि॒त्रा – व॑रुणौ । श्रो॒णी॒भ्यामि॑ति श्रो॒णि – भ्या॑म् ।
इ॒न्द्रा॒ग्नी इ॒तीन्द्र॑ – अ॒ग्नी । शि॒ख॒ण्डा॒भ्याम् ।

इन्द्रा॑बृ॒हस्प॑ती इतीन्द्रा॑ – बृ॒हस्प॑ती । ऊ॒रुभ्या॑मित्यू॒रु – भ्या॑म् ।
इन्द्रा॑विष्णू॒ इतीन्द्रा॑ – विष्णू॒ । अ॒ष्टीव॑द्भ्या॒मित्य॑ष्टीवत् – भ्या॑म् ।
स॒वि॒तार॑म् । पु॒च्छे॑न । ग॒न्ध॒र्वान् । शै॒पे॑न । अ॒प्सर॑सः ।
मु॒ष्का॑भ्याम् । प॒व॒मान॑म् । पा॒यु॒ना । प॒वि॒त्रम् । पो॒त्रा॑भ्याम् ।
आ॒क्र॒म॒ण॒मि॒त्या – क्र॒म॒ण॒म् । स्थू॒रा॑भ्याम् ।
प्र॒ति॒क्र॒म॒ण॒मि॒ति॒ प्रति॑ – क्र॒म॒ण॒म् । कु॒ष्ठा॑भ्याम् । 47 (22)

(मि॒त्रा॒वरु॑णौ – द्वा॒वि॒ंश॑तिः) (A15)

5.7.16.1

इन्द्र॑स्य क्रो॒डो ऽदि॑त्यै पा॒जस्य॑ दि॒शां ज॒त्रवो॑ जी॒मू॒तान् हृ॒दयौ॑प॒शाभ्या॑-
म॒न्तरि॑क्षं पु॒रि॒तता॑ नभ॑ उ॒दर्ये॑णोन्द्रा॒णीं प्ली॒हा व॒ल्मीका॑न् क्लो॒म्ना गि॒रीन्
प्ला॒शिभिः॑ स॒मु॒द्रमु॒दरे॑ण वै॒श्वान॑रं भ॒स्मना॑ । 48

5.7.16.1 - Padam

इन्द्र॑स्य । क्रो॒डः । अ॒दि॒त्यै । पा॒ज॒स्यम् । दि॒शाम् । ज॒त्रवः॑ ।
जी॒मू॒तान् । हृ॒दयौ॑प॒शाभ्या॑मि॒ति॒ हृ॒दय॑ – औ॒प॒शा॒भ्याम् । अ॒न्तरि॑क्षम् ।
पु॒रि॒तता॑ । नभः॑ । उ॒दर्ये॑ण । इन्द्रा॑णीम् । प्ली॒हा । व॒ल्मीका॑न् ।

क्लो॒म्ना । गिरी॑न् । प्ला॒शिभि॑रिति प्ला॒शि-भिः॑ । समु॒द्रम् । उद॑रेण ।
वैश्वा॒नर॑म् । भस्म॑ना । 48 (22) (इन्द्र॑स्य - द्वावि॑ंशतिः) (A16)

5.7.17.1

पू॒ष्णो॑ वनि॒ष्ठुरन्धा॑हेः स्थू॒रगु॑दा सर्पा॒न् गुदा॑भिर्. ऋ॒तून् पृ॑ष्ठीभिर्दिवं
पृ॒ष्ठेन॑ वसू॒नां प्र॑थ॒मा की॑क॒सा रु॒द्राणां॑ द्वितीया॑ ऽऽदि॒त्यानां॑ तृतीया॑
ऽङ्गि॒रसां॑ चतु॒र्थी सा॒ध्यानां॑ पञ्च॒मी वि॒श्वेषां॑ दे॒वानां॑ षष्ठी । 49

5.7.17.1 - Padam

पू॒ष्णः । वनि॒ष्ठुः । अन्धा॑हेरित्यन्ध-अ॒हेः । स्थू॒रगु॑देति स्थू॒र - गु॑दा ।
सर्पा॒न् । गुदा॑भिः । ऋ॒तून् । पृ॑ष्ठीभि॒रिति॑ पृ॒ष्ठि - भिः॑ । दि॒वम् ।
पृ॒ष्ठेन॑ । वसू॒नाम् । प्र॑थ॒मा । की॑क॒सा । रु॒द्राणा॑म् । द्वितीया॑ ।
आ॒दि॒त्याना॑म् । तृतीया॑ । अ॒ङ्गि॒रसा॑म् । चतु॒र्थी । सा॒ध्याना॑म् ।
पञ्च॒मी । वि॒श्वेषा॑म् । दे॒वाना॑म् । षष्ठी । 49 (24)

(पू॒ष्ण - श्रु॑तुर्वि॑ंशतिः) (A17)

5.7.18.1

ओ॒जो॑ ग्री॒वाभि॑र्-नि॒र्ऋ॑तिमस्थभि॒रिन्द्र॑ꣳ स्वप॑सा वह्ने॑न रु॒द्रस्य॑
वि॒चलः॑ स्क्वन्धो॑ ऽहो॒रात्रयो॑र्द्वि॒तीयो॑ ऽर्ध॒मासानां॑ तृ॒तीयो॑ मा॒सां चतु॑र्थ
ऋ॒तूनां॑ पञ्च॒मः सँव॑त्सरस्य षष्ठः । 50

5.7.18.1 - Padam

ओ॒जः । ग्री॒वाभिः॑ । नि॒र्ऋ॑तिमिति निः-ऋ॒तिम् ।
अस्थ॑भिरित्यस्थ-भिः । इन्द्र॑म् । स्वप॑सेति सु - अप॑सा । वह्ने॑न ।
रु॒द्रस्य॑ । वि॒चल इति॑ वि - चलः । स्क्वन्धः ।
अहो॒रात्रयो॑रित्यहः - रात्रयोः । द्वि॒तीयः ।
अर्ध॒मासाना॑मित्यर्ध - मा॒सानाम् । तृ॒तीयः । मा॒साम् । चतु॑र्थः ।
ऋ॒तूनाम् । पञ्च॒मः । सँव॑त्सरस्येति सं - व॒त्सर॑स्य ।
षष्ठः । 50 (20) (ओ॒जो - वि॒श्रुतिः) (A18)

5.7.19.1

आ॒नन्दं॑ न॒न्दथु॑ना का॒मं प्र॒त्यासा॑भ्यां भयꣳ शि॒तीम॑भ्यां प्र॒शिषं॑
प्र॒शासा॑भ्याꣳ सू॒र्याच॑न्द्रमसौ वृ॒क्याभ्याꣳ श्याम॑शबलौ म॒तस्ना॑भ्यां
व्युष्टिꣳ रू॒पेण॑ नि॒मृक्ति॑मरू॒पेण॑ । 51

5.7.19.1 - Padam

आ॒न॒न्द॒मि॒त्या॑ – न॒न्द॒म् । न॒न्द॒थु॒ना॑ । का॒म॒म् । प्र॒त्या॒सा॒भ्या॒मि॒ति॑
प्र॒ति – आ॒सा॒भ्या॒म् । भ॒य॒म् । शि॒ती॒म॒भ्या॒मि॒ति॑ शि॒ती॒म – भ्या॒म् ।
प्र॒शि॒ष॒मि॒ति॑ प्र – शि॒ष॒म् । प्र॒शा॒सा॒भ्या॒मि॒ति॑ प्र – शा॒सा॒भ्या॒म् ।
सू॒र्या॒च॒न्द्र॒म॒सा॒वि॒ति॑ सू॒र्या – च॒न्द्र॒म॒सौ॑ । वृ॒क्ष्या॒भ्या॒म् ।
श्या॒म॒श॒ब॒ला॒वि॒ति॑ श्या॒म – श॒ब॒लौ॑ । म॒त॒स्ना॒भ्या॒म् । व्यु॒ष्टि॒मि॒ति॑
वि॒-उ॒ष्टि॒म् । रू॒पे॒ण॑ । नि॒मृ॒क्ति॒मि॒ति॑ नि॒-मृ॒क्ति॒म् । अ॒रू॒पे॒ण॑ । 51 (16)

(आ॒न॒न्द॒ꣳ – षोड॑श) (A19)

5.7.20.1

अ॒ह॒र्मा॒ꣳसे॒न॒ रा॒त्रिं॑ पी॒व॒सा॒ꣳपो॑ यू॒षे॒ण॑ घृ॒त॒ꣳ र॒से॒न॒ श्यां॑ व॒स॒या
दू॒षी॒का॒भि॒-ह्रा॒दु॒नि॒-म॒श्रु॒भिः॑ पृ॒ष्वां॑ दि॒व॒ꣳ रू॒पे॒ण॑ न॒क्ष॒त्रा॒णि॑ प्र॒ति॒रू॒पे॒ण॑
पृ॒थि॒वीं॑ च॒र्म॒णा॒ छ॒वीं॑ छ॒व्यो॑ पा॒कृ॒ता॒य॒ स्वा॒हा ऽऽल॒ब्धा॒य॒ स्वा॒हा हु॒ता॒य॒
स्वा॒हा॑ । 52

5.7.20.1 - Padam

अ॒हः । मा॒॒से॒न । रा॒त्रि॒म् । पी॒व॒सा । अ॒पः । यू॒षे॒ण । घृ॒त॒म् । र॒से॒न ।
श्या॒म् । व॒स॒या । दू॒षी॒का॒भिः । हा॒दु॒नि॒म् । अ॒श्रु॒भि॒रि॒त्य॒श्रु - भिः ।
पृ॒ष्वा॒म् । दि॒व॒म् । रू॒पे॒ण । न॒क्ष॒त्रा॒णि । प्र॒ति॒रू॒पे॒णे॒ति॒ प्र॒ति - रू॒पे॒ण ।
पृ॒थि॒वी॒म् । च॒र्म॒णा । छ॒वी॒म् । छ॒व्या । उ॒पा॒कृ॒ता॒ये॒त्यु॒प - आ॒कृ॒ता॒य ।
स्वा॒हा । आ॒ल॒ब्धा॒ये॒त्या - ल॒ब्धा॒य । स्वा॒हा । हु॒ता॒य ।
स्वा॒हा । 52 (28) (अ॒हर - षा॒वि॒॒श॒तिः) (A20)

5.7.21.1

अ॒ग्नेः । प॒क्ष॒तिः । स॒र॒स्व॒त्यै । नि॒प॒क्ष॒तिः । सो॒म॒स्य॒ तृ॒ती॒या॒ऽप॒ां
च॒तु॒र्थ्यो॒ष॒धी॒नां । प॒ञ्च॒मी । सँ॒व॒थ्स॒र॒स्य॒ ष॒ष्ठी । म॒रु॒ता॒॒ स॒प्त॒मी
बृ॒ह॒स्प॒ते॒र॒ष्ट॒मी । मि॒त्र॒स्य॒ न॒व॒मी । व॒रु॒ण॒स्य॒ द॒श॒मी॒न्द्र॒स्यै॒का॒द॒शी । वि॒श्वे॒षां
दे॒वा॒नां । द्वा॒द॒शी । द्या॒वा॒पृ॒थि॒व्योः । पा॒र्श्वं । य॒म॒स्य॒ पा॒टूरः । 53

5.7.21.1 - Padam

अ॒ग्नेः । प॒क्ष॒तिः । स॒र॒स्व॒त्यै । नि॒प॒क्ष॒ति॒रि॒ति॒ नि॒-प॒क्ष॒तिः । सो॒म॒स्य॒ ।
तृ॒ती॒या । अ॒पाम् । च॒तु॒र्थी । ओ॒ष॒धी॒ना॒म् । प॒ञ्च॒मी ।

सँव॒थ्स॒रस्ये॑ति॒ सं – व॒थ्स॒रस्य॑ । ष॒ष्ठी । म॒रुता॑म् । स॒प्तमी॑ ।
 बृ॒हस्प॑तेः । अ॒ष्टमी॑ । मि॒त्रस्य॑ । न॒वमी॑ । व॒रुण॑स्य । द॒शमी॑ ।
 इ॒न्द्रस्य॑ । ए॒काद॑शी । वि॒श्वेषा॑म् । दे॒वाना॑म् । द्वा॒दशी॑ ।
 द्या॒वापृ॑थि॒व्योरि॑ति॒ द्या॒वा-पृ॑थि॒व्योः । पा॒र्श्वम् । य॒मस्य॑ । पा॒टूरः । 53

(29) (अ॒ग्ने-रे॒का॒न्न त्रि॒ंशत्) (A21)

5.7.22.1

वा॒योः प॒क्षतिः॑ । स॒रस्व॑तो॒ निप॑क्षति-श्च॒न्द्रम॑स-स्तृ॒तीया॑ नक्ष॒त्राणां॑
 चतु॑र्था॒ सवि॑तुः । पञ्च॒मी रु॒द्रस्य॑ ष॒ष्ठी सर्पा॑णां स॒प्तम्य॑र्य॒म्णोऽष्ट॑मी
 त्वष्टु॑र्न॒वमी॑ धा॒तुर्द॑शमीन्द्रा॒ण्या ए॒काद॑श्यदि॒त्यै द्वा॒दशी॑ द्या॒वापृ॑थि॒व्योः
 पा॒र्श्वं य॑म्यै पा॒टूरः । 54

5.7.22.1 - Padam

वा॒योः । प॒क्षतिः॑ । स॒रस्व॑तः । निप॑क्षतिरि॒ति नि – प॒क्षतिः॑ ।
 च॒न्द्रम॑सः । तृ॒तीया॑ । नक्ष॒त्राणा॑म् । चतु॑र्था॒ सवि॑तुः । पञ्च॒मी ।
 रु॒द्रस्य॑ । ष॒ष्ठी । सर्पा॑णां । स॒प्तमी॑ । अ॒र्यम्णः॑ । अ॒ष्टमी॑ । त्वष्टुः॑ ।
 न॒वमी॑ । धा॒तुः । द॑शमी । इन्द्रा॒ण्याः । ए॒काद॑शी । अ॒दित्यै॑ ।

द्वादशी । द्यावापृथिव्योरिति द्यावा – पृथिव्योः । पार्श्वम् । यम्यै ।

पाटूरः । 54 (28) (वायो – रष्टाविंशतिः) (A22)

5.7.23.1

पन्थामनूवृग्भ्यां संततिं स्नावन्याभ्यां शुकान् पित्तेन हरिमाणं
यक्ना हलीक्षणान् पापवातेन कूश्माञ्छकभिः शवर्तानूवध्येन शुनो
विशसनेन सर्पान् लोहितगन्धेन वयांसि पक्वगन्धेन पिपीलिकाः
प्रशादेन । 55

5.7.23.1 - Padam

पन्थाम् । अनूवृग्भ्यामित्यनूवृक् – भ्याम् । संततिमिति सं-ततिम् ।
स्नावन्याभ्याम् । शुकान् । पित्तेन । हरिमाणम् । यक्ना । हलीक्षणान् ।
पापवातेनेति पाप – वातेन । कूश्मान् । शकभिरिति शक – भिः ।
शवर्तान् । ऊवध्येन । शुनः । विशसनेनेति वि – शसनेन । सर्पान् ।
लोहितगन्धेनेति लोहित – गन्धेन । वयांसि । पक्वगन्धेनेति
पक्व – गन्धेन । पिपीलिकाः । प्रशादेनेति प्र – शादेन । 55 (22)

(पन्थां – द्वाविंशतिः) (A23)

5.7.24.1

क्रमै॑रत्य॑क्रमी॒द्-वा॒जी विश्वै॑र्दे॒वैर्य॑ज्ञियैः॑ सँ॒वि॒दानः॑ ।

स नो॑ नय॑ सु॒कृत॑स्य॒ लोकं॑ तस्य॒ ते वय॑ꣳ स्व॒धया॑ मदे॒म । 56

5.7.24.1 - Padam

क्रमैः॑ । अती॑ति । अ॒क्रमी॒त् । वा॒जी । विश्वैः॑ । दे॒वैः । य॒ज्ञियैः॑ ।

सँ॒वि॒दान इति॑ सं - वि॒दानः॑ । सः । नः । नय॑ । सु॒कृत॑स्येति॑

सु - कृत॑स्य । लो॒कम् । तस्य॑ । ते । वय॑म् । स्व॒धयेति॑ स्व-धया॑ ।

मदे॒म । 56 (18) (क्रमै॑ - र॒ष्टाद॑श) (A24)

5.7.25.1

द्यौ॑स्ते पृ॒ष्ठं पृ॒थिवी॑ स॒धस्थ॑मा॒त्मान्तरि॑क्षꣳ स॒मुद्रो॑ यो॒निः

सूर्य॑स्ते चक्षु॒र्वातः॑ प्रा॒णश्चन्द्र॑माः श्रो॒त्रं मा॒साश्चार्ध॑मा॒साश्च

पर्वा॑ण्यृतवो॒ङ्गानि॑ सँ॒वत्स॒रो म॒हिमा॑ । 57

5.7.25.1 - Padam

द्यौः । ते । पृ॒ष्ठम् । पृ॒थिवी॑ । स॒धस्थ॑मिति॑ स॒ध - स्थम् । आ॒त्मा ।

अ॒न्तरि॑क्षम् । स॒मुद्रः॑ । यो॒निः । सूर्यः॑ । ते । चक्षुः॑ । वा॒तः । प्रा॒ण

इति॑ प्र - अ॒नः । च॒न्द्रमाः॑ । श्रो॒त्रम् । मा॒साः । च । अ॒र्धमा॒सा

इत्य॑र्ध – मा॒साः । च । प॒र्वाणि । ऋ॒तवः । अ॒ङ्गानि । सँ॒व॒त्स॒र इति
सं – व॒त्स॒रः । म॒हि॒मा । 57 (25) (द्यौ – पञ्च॑वि॒ंशतिः) (A25)

5.7.26.1

अ॒ग्निः प॒शु॒रासी॑त् ते॒नाय॑जन्त॒ स ए॒तं लो॒कम॑जयद्–यस्मि॑न्न॒ग्निः स
ते लो॒कस्तं जे॑ष्यस्य॒थाव जिघ्र॑ वा॒युः प॒शु॒रासी॑त् ते॒नाय॑जन्त॒ स ए॒तं
लो॒कम॑जयद्–यस्मि॑न् वा॒युः स ते लो॒कस्तस्मा॑त् त्वा॒ऽन्तरे॑ष्यामि
यदि॑ नावजिघ्र॑स्यादित्यः प॒शु॒रासी॑त् ते॒नाय॑जन्त॒ स ए॒तं
लो॒कम॑जयद् यस्मि॑ – () – न्नादित्यः स ते लो॒कस्तं जे॑ष्यसि
यद्य॑वजिघ्र॑सि । 58

5.7.26.1 - Padam

अ॒ग्निः । प॒शुः । आ॒सी॒त् । ते॒न । अ॒य॒जन्त॑ । सः । ए॒तम् । लो॒कम् ।
अ॒ज॒यत् । यस्मि॑न् । अ॒ग्निः । सः । ते । लो॒कः । तम् । जे॑ष्यसि ।
अथ॑ । अ॒वे॒ति । जिघ्र॑ । वा॒युः । प॒शुः । आ॒सी॒त् । ते॒न । अ॒य॒जन्त॑ ।
सः । ए॒तम् । लो॒कम् । अ॒ज॒यत् । यस्मि॑न् । वा॒युः । सः । ते ।
लो॒कः । तस्मा॑त् । त्वा । अ॒न्तः । ए॒ष्या॒मि । यदि॑ । न ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – पञ्चमकाण्डे – सप्तमः प्रश्नः

अ॒व॒जि॒घ्र॒सी॒त्य॒व॒-जि॒घ्र॒सि॒ । आ॒दि॒त्यः॒ । प॒शुः॒ । आ॒सी॒त् । ते॒न॒ ।

अ॒य॒ज॒न्त॒ । सः॒ । ए॒त॒म् । लो॒क॒म् । अ॒ज॒य॒त् । य॒स्मि॒न् () ।

आ॒दि॒त्यः॒ । सः॒ । ते॒ । लो॒कः॒ । त॒म् । जे॒ष्य॒सि॒ । य॒दि॒ ।

अ॒व॒जि॒घ्र॒सी॒त्य॒व॒-जि॒घ्र॒सि॒ । 58 (58)

(य॒स्मि॒-न॒ष्टौ च॑) (A26)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 26 Anuvaakams :-

(यो॒ वा अ॒य॒था॒दे॒व॒त॒-न॒त्वा॒म॒ग्न॒-इ॒न्द्र॒स्य॒-चि॒त्तिं॒-य॑था॒ वै -
व॒यो॒ वै - य॒दा॒कू॒ता॒द्-या॒स्ते॒ अ॒ग्ने॒-म॒यि॒ गृ॒ह्णामि॒-प्र॒जा॒प॒तिः॒
सो॒ऽऽ॒स्मा॒त्-स्ते॒गान्॒-वा॒जं॒-कू॒र्मान्॒-यो॒क्त्रं॒-मि॒त्रा॒व॒रु॒णा
- वि॒न्द्र॒स्य॒-पू॒ष्ण॒-ओ॒ज॒-आ॒न॒न्द॒-म॒ह॒-र॒ग्ने॒-व॒र्योः॒
- प॒न्थां॒-क्र॒मै॒-द्वौ॒स्ते॒-ऽग्निः॒ प॒शु॒रा॒सी॒त्-ष॒ड्विं॒श॒तिः॑)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(यो॒ वा - ए॒वा॒ऽऽ॒हु॒ति॒-म॒भ॒वन्॒-प॒थि॒भि॒-र॒व॒रु॒ध्या॒-ऽऽ॒न॒न्द॒
- म॒ष्टौ प॒ञ्च॒श॒त्)

पद पाठे (वाक्य सहित) – पञ्चमकाण्डे – सप्तमः प्रश्नः

First and Last Padam of Seventh Prasnam of 5th Kandam :-

(यो वा अयथादे॒वतं॑ – य॒द्य॒व॒जिघ्र॑सि)

Kaanda Korvai with starting Padams of 7 Prasnam of Kandam 5:-

(सा॒वि॒त्रा॒णि – वि॒ष्णु॑मु॒खा – उ॒थ्स॒न्नय॑ज्ञो – दे॒वा॒सु॒रा – यदे॒के॒न॑
– हि॒र॒ण्य॒वर्णा॑ – यो वा – स॒प्त)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे पञ्चमकाण्डे

सप्तमः प्रश्नः समाप्तः ॥

॥ इति पञ्चमं काण्डं ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – पञ्चमकाण्डे – सप्तमः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandam 5 – Prasanam 7 – TS 5.7

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	3	148
Anuvakam 2	5	275
Anuvakam 3	4	196
Anuvakam 4	4	207
Anuvakam 5	7	345
Anuvakam 6	6	303
Anuvakam 7	3	164
Anuvakam 8	3	166
Anuvakam 9	4	225
Anuvakam 10	3	150
Anuvakam 11	1	22
Anuvakam 12	1	25
Anuvakam 13	1	23
Anuvakam 14	1	21
Anuvakam 15	1	22
Anuvakam 16	1	22
Anuvakam 17	1	24
Anuvakam 18	1	20
Anuvakam 19	1	16

पद पाठे (वाक्य सहित) – पञ्चमकाण्डे – सप्तमः प्रश्नः

Anuvakam 20	1	28
Anuvakam 21	1	29
Anuvakam 22	1	28
Anuvakam 23	1	22
Anuvakam 24	1	18
Anuvakam 25	1	25
Anuvakam 26	1	58
Total →	58	2582

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in